DOCUMENT RESUME

ED 288 385 FL 017 025

AUTHOR Kruk, Ihor
TITLE Six-Year Ukrainian as a Second Language Program, Grade 12 Teaching Unit.
INSTITUTION Alberta Dept. of Education, Edmonton. Language Services Branch.
PUB DATE 87
NOTE 111p.
PUB TYPE Guides - Classroom Use - Guides (For Teachers) (052)

EDRS PRICE MF01/PC05 Plus Postage.
DESCRIPTORS Class Activities; Course Content; Course Organization; *Cultural Traits; Family Life; Foreign Countries; Grade 12; *Grammar; High Schools; Language Skills; *Marriage; Nouns; Second Language Instruction; Thematic Approach; *Ukrainian; Uncommonly Taught Languages; *Vocabulary Development
IDENTIFIERS *Spring (Season)

ABSTRACT

The teaching unit provides materials for the sixth year of the six-year secondary school curriculum in Ukrainian as a second language. It explores the themes of spring and the Ukrainian-Canadian wedding. These themes form the cultural context for a relatively comprehensive study of the dative case. The unit is designed to stand alone, with additional cultural material and exercises to be used as needed. Its linguistic and cultural objectives include communication skills in listening, speaking, reading, and writing, the dative case, development of vocabulary relating to the family, occupations, agriculture, and shopping, and transmission of information about letter writing, invitations, Ukrainian-Canadian wedding customs, and the history of Ukrainian settlement in Canada. The unit has five sections, each with a subtheme and containing text, a vocabulary list, comprehension and grammar exercises, and related activities. An introductory section provides information and suggestions for teachers. A list of references and materials related to the wedding are appended. (MSE)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED288385

A HA BECHI

SIX-YEAR UKRAINIAN AS A SECOND LANGUAGE
PROGRAM
GRADE 12 TEACHING UNIT

Language Services

FL017025

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

S. Wolodko

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

Alberta EDUCATION

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

X This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.

☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official OERI position or policy.

А НА ВЕСНІ

SIX-YEAR UKRAINIAN AS A SECOND LANGUAGE
PROGRAM
GRADE 12 TEACHING UNIT

Ihor Kruk

ALBERTA EDUCATION 1987

This publication is a service document. The advice and direction offered are suggestions only, except where portions of the **Program of Studies** are duplicated or paraphrased.

Typesetting: *Multilingual on White*, Edmonton

PREFACE

This teaching unit is a supportive document for the sixth year of the Six-Year Ukrainian as a Second Language Program (Grade 12). Other titles in this series of teaching units are:

Школа	Grade 7
Крамниця	Grade 8
Час	Grade 9
Де? Звідки? Куди?	Grade 10
У ресторані	Grade 11

This teaching unit draws from both authorized and supplementary learning resources.

COPYRIGHT ACKNOWLEDGEMENTS

Every reasonable attempt has been made to obtain copyright clearances for all documentation contained in this teaching unit. The contents of the teaching unit may be reproduced with the exception that commercial sources should be used only as directed in the text of the teaching unit. Inquiries should be directed to:

Learning Resources Officer
Language Services Branch
2nd Floor, Devonian Building
11160 Jasper Avenue
Edmonton, Alberta
T5K 0L2

Alberta Education wishes to thank the following authors and publishers for permission to include their materials in this teaching unit:

Ukrainian Canadian Committee, *"Просьба"*, Ukrainian Reader by H. Ewach and P. Yuzyk, 1966.

Andrew Gregorowich, ed., "Ukrainian Wedding Traditions", Forum 45, Summer 1980.

ACKNOWLEDGEMENTS

Alberta Education gratefully acknowledges Ihor Kruk, the developer of this teaching unit, and the editorial assistance of Leona Faryna Bridges.

The following teachers of Ukrainian as a Second Language piloted the unit:

Lorraine Lastiwka	Queen Elizabeth High School Edmonton Public School District
Pearl Major	McNally Composite High School Edmonton Public School District
Natalia Toroshenko	Vegreville Composite High School County of Minburn
Vicky Moroziuk	Mundare School County of Lamont
Harry Bidniak	Andrew School County of Lamont
John Ilchuk	Bonnyville Centralized High School Lakeland School District

This teaching unit was developed under the auspices of the Second Languages Program Coordinating Committee, whose members were:

Peter J. Heffernan	Faculty of Education University of Lethbridge
Carmella Hohwy	Supervisor, Second Languages Calgary Board of Education
Henry Kope	St. Francis Senior High School Calgary Catholic School District

Ihor Kruk	Supervisor, Second Languages County of Strathcona
Janet Maisonneuve	Assistant Superintendent High Prairie School Division
Kathryn Marriott	Central Junior High School Red Deer Public School District
Walter Lazaruk	Consultant, Edmonton Regional Office Alberta Education
Louise Staresina	Consultant, Calgary Regional Office Alberta Education
Elaine Verchomin Harasymiw	Curricular Assistant, Second Languages Language Services Branch Alberta Education
Denis Tardif	Associate Director Language Services Branch Alberta Education
Adrien Bussiere	Director Language Services Branch Alberta Education

Alberta Education also acknowledges the contribution of the following persons to the production of this teaching unit:

Halia Czar	Editor-Translator (Ukrainian)
Lorin Card	Editorial Advisor (English)
Natalie Kostenko	Typist
Marianna Savaryn	Illustrator
Linda Larouche	Illustrator

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION 1

TEACHER NOTES 5

THE UNIT AT A GLANCE 9

I. ПРИ ОБІДІ

A. Text 11

B. Vocabulary 12

C. Comprehension 14

D. Grammar Exercises 21

E. Activities 31

II. ЛИСТ-ЗАПРОШЕННЯ

A. Text 34

B. Vocabulary 35

C. Comprehension 36

D. Grammar Exercises 40

E. Activities 45

III. РОДОВІД

A. Text 49

B. Vocabulary 51

C. Comprehension 53

D. Grammar Exercises 59

E. Activities 63

IV. В УНІВЕРМАЗІ

A. Text 68

B. Vocabulary 70
C. Comprehension 72
D. Grammar Exercises 77
E. Activities 81

V. ВЕСІЛЛЯ

A. Text 84
B. Vocabulary 86
C. Comprehension 88
D. Grammar Exercises 95
E. Activities 99

APPENDICES

Appendix A: References 103
Appendix B: Ukrainian Wedding Invitation 105
Appendix C: Ukrainian Wedding Traditions 106

INTRODUCTION

RATIONALE

This teaching unit has been developed in response to the need for teaching materials to assist in the implementation of the goals and objectives of the Six-Year Ukrainian as a Second Language Program. The teaching unit is intended for implementation in the sixth year of study or in grade 12.

THEME

The teaching unit explores the themes of spring and the Ukrainian-Canadian wedding. These themes form the cultural context for a relatively comprehensive study of the dative case. Ideally, the teaching unit should be taught in the springtime in keeping with the theme.

SCOPE

This teaching unit is **not** intended as an introduction to Ukrainian nor as an introduction to grade 12 Ukrainian. For both the Six- and the Three-Year Program, it should be taught during the latter part of the course.

This teaching unit assumes previous instruction of the dative case as set out in the Six-Year Ukrainian Program. Curriculum Guide, Grades 7-12[1].

Required and elective exercises are identified in the sub-section "Structure" (see pp. 2-3).

This teaching unit is designed to stand alone. Additional exercises and grammatical explanations may be found in provincially authorized learning resources for grade 12 or in other teaching units in this series. The appendices contain additional cultural material.

Although the teaching unit has been developed sequentially moving from simple to complex forms, teachers may use only those parts which best suit the needs

[1] Six-Year Ukrainian Program. Curriculum Guide, Grades 7-12 (Edmonton: Alberta Education, 1981).

and abilities of their students and implement the unit when and where they feel it is most appropriate.

OBJECTIVES

This teaching unit reflects the objectives for grade 12 of the Six-Year Ukrainian Program (see Curriculum Guide[2], pp. 93-102). The objectives for grade 12 of the Three-Year Ukrainian Program (see Curriculum Guide[3], pp. 69-89) are also partially covered. Teachers of the latter program are advised to select judiciously from this teaching unit only the material which is appropriate in achieving these objectives.

The linguistic and cultural objectives of this teaching unit are to:

1. develop the communication skills of listening, speaking, reading and writing;
2. enable the student to acquire the specific linguistic skills and structures identified in the Curriculum Guide[4] for the Six-Year Program;
3. provide a comprehensive study of the dative case;
4. provide the student with vocabulary relating to the family, occupations, agriculture and shopping;
5. inform the student about letter writing, invitations, Ukrainian-Canadian wedding customs and the history of Ukrainian settlement in Canada.

STRUCTURE

The teaching unit is made up of five main sections:

I. Introduction of Family and Receipt of Letter;

II. Reading of Letter and Invitation to the Wedding;

---

[2] Ibid.

[3] Three-Year Ukrainian Program. Curriculum Guide, Grades 10-12 (Edmonton: Alberta Education, 1983).

[4] Six-Year Ukrainian Program. Curriculum Guide, Grades 7-12 (Edmonton: Alberta Education, 1981), pp. 93-102.

III. Explanation of Family History;

IV. Shopping for the Wedding;

V. The Wedding.

Within each section are the following sub-sections:

A. Text;

B. Vocabulary;

C. Comprehension:

1. Questions,

2. Paraphrasing (elective — enrichment),

3. Dictation (elective — enrichment);

D. Grammar Exercises (some elective as determined by the teacher — remediation);

E. Activities:

1. Cultural references,

2. Comic relief (elective — enrichment),

3. Dramatization (elective — enrichment),

4. Projects (elective — enrichment).

Material not marked "elective" is considered essential to each sub-section.

Teacher notes which apply to parts "A" through "D" of each of the five main sections follow this introduction and appear on coloured pages. Teacher notes which apply to part "E" of each section are found on coloured pages **within** each section.

METHODOLOGY

The methods outlined herein are neither comprehensive nor prescriptive. Additional references regarding techniques and strategies may be found in Appendix A.

It should be noted that grammatical structures are integrated with the cultural

content at the appropriate points. Hence their presentation can be easily manipulated and reorganized by the teacher. (See Teacher Notes, pp. 5-8.)

EVALUATION

Because the teaching unit is designed to be used selectively, it contains no summative evaluation component. The suggested activities may be used for evaluation. Exercises not covered but similar in nature to those done in class may be used for the purpose of evaluation.

In evaluating, the teacher should keep in mind the suggested time allotments for the grade 12 portion of the Program[5]: 25% listening, 35% speaking, 20% reading and 20% writing.

---

[5]Ibid., p. 10.

TEACHER NOTES

The structure of each section in the teaching unit is based on the following model:

- presentation (dialogue and/or prose text),
- vocabulary study,
- study of grammatical structures,
- comprehension,
- mastery,
- application.

A. TEXT

The text may be presented in printed form or orally either by the teacher or taped in advance by the students. If presented orally, at a later stage the printed text may be distributed to students or presented on an overhead transparency for reading practice.

B. VOCABULARY

Before presenting the text, teachers should check the vocabulary list for unfamiliar items.

Some Western Ukrainian dialectal forms have been included for cultural enrichment.

The teaching strategy to be employed is a modification of the audio-visual approach. No "hardware" is used. It is the teacher who provides the stimulus or model. The visual aspect is conveyed by the use of flashcards or drawings, either prepared by the teacher or taken from commercial sources. It should be stressed that the teacher should not be deterred from producing his/her own visuals, since often the "zanier" or quainter symbols and pictures remain fixed in a student's memory, thus helping him/her retain through a particular visual, a particular structure. The teacher need not

necessarily prepare a flashcard, but, in some cases, can sketch the visual on the blackboard. Alternatively, the teacher can serve as a visual stimulus by miming or acting out particular phrases or structures while at the same time repeating the target phrase or structure. Such acting then more easily lends itself to imitation by students when they engage in role-playing.

C. COMPREHENSION

Questions

Twenty questions are provided for each text. They are divided into two sets. The answers to the questions in the first set require little more than a repetition of the text. The answers to questions in the second set are more difficult, and require greater linguistic ability. All of the questions do not need to be posed.

Students may work on the questions and answers in small groups.

If the questions are used orally with the class as a whole, the teacher should move from the general to the particular. Initial responses can be directed to the class in general. These group responses allow some degree of anonymity. Subsequently the teacher should direct questions and stimuli to particular students, but the particular questions should require the same response as the general questions. After all the students have given the required response, the questioning should be varied. Thus the students will be required to use the same structures, but in describing their own personal situations. For example:

a. (1) *Чи в тебе велика родина?*
   (2) *Хто у твоїй родині?*

b. (1) *Чи у твоїй родині троє осіб?*
   (2) *Скільки осіб у твоїй родині?*

c. (1) *Де ти живеш?*
   (2) *Чи ти живеш на селі?*

d. (1) *Чи є в тебе батько?*
   (2) *Чи твій батько інженер?*

Paraphrasing

ORAL: Students retell the story in their own words. Paraphrasing in English tests both comprehension and translating skills.

WRITTEN: Initially, the component takes the form of a guided composition. Students are given a major portion of the story and must fill in the blanks. The blanks become gradually longer. Eventually, the stimulus becomes merely a series of visuals for which the students supply a narrative. (This may also be done orally.) Visuals for each text are provided in the unit.

Dictation

It is recommended that whole passages not be given at one time for dictation. To do so begs the question as to what is actually being tested or practised. However, the teacher might find it useful to occasionally give exerpts of paragraphs, sentences, phrases or words for dictation practice. This type of activity may fit into odd segments of class time. Students themselves could give the dictation once they have acquired a certain degree of proficiency. A sample summary of the story has been included for teacher utilization.

D. GRAMMAR EXERCISES

No grammatical explanations are included in the teaching unit. They are readily available in many textbooks, including the provincially authorized texts Ukrainian: Conversational and Grammatical, Levels I and II[6]. Several texts have been listed in Appendix A as teacher references.

The grammar exercises provided may be used orally or in writing, individually, as a class or in group work. Some are intended for all students while others may be used for remediation.

Some teachers may wish to tape certain drills for use in the language laboratory.

---

[6] George N. Duravetz, Ukrainian: Conversational and Grammatical, Levels I and II (Toronto: Ukrainian Teachers' Committee, Modern Language Teachers' Association, 1977 (revised ed.), and 1976).

These exercises may be done in class or assigned as homework.

E. ACTIVITIES

Teacher notes are provided in detail in the teaching unit. These activities can be implemented extensively or minimally. Texts provided in this sub-section are intended for reading, writing and/or role-playing practice. In dramatizing these texts, that is, when role-playing, begin with the positioning of the bodies and their movements and then have the students add speech. If necessary, use a dialogue interspersed with narration.

THE UNIT AT A GLANCE

SECTIONS	GRAMMATICAL ELEMENTS	NEW/REVIEW*	CULTURAL THEMES
I. ПРИ ОБІДІ	Review: — Dative case — nouns and adjectives in the singular and in the plural — Verbs *давати, писати* + dative case	Review	The Family Occupations Agriculture
II. ЛИСТ-ЗАПРОШЕННЯ	Dative case: — Personal pronouns — Verbs and personal pronouns — Possessive adjectives + noun Subjunctive mood: — *Я хочу, щоб . . .*	New	Letter Writing
III. РОДОВІД	Dative case: — Impersonal expressions — *Мені здається . . .* — Denoting age — *Коли* + subject + verb? — Subject, day, month and year	New Review New	The Family History of Ukrainian Settlement in Canada
IV. В УНІВЕРМАЗІ	*Де* + *б* + subject + verb? Dative case: — *Чи* + *дати* + dative pronoun + object? — *Дозвольте мені . . .*	New	Shopping
V. ВЕСІЛЛЯ	Dative case: — Impersonal expressions — *Чи можна* + verb + noun?	Review	Wedding Customs Folklore Religion

* New/Review refers to the Six-Year Ukrainian Program. Curriculum Guide, Grades 10-12.

І. ПРИ ОБІДІ

А. ТЕХТ

У Володимира невелика родина — батько, мати й сестра. Вони живуть недалеко міста. Батько Влодка — хлібороб, мати — вчителька, а сестра ще учениця. Влодко також учиться, але в університеті, він — студент. Весною Влодко вертається додому на кінець тижня, щоб помогти на фармі.

Якраз вони сідають обідати. Батько з Влодком вернулися з поля, а сестра вернулася з міста, куди вона їздила по пошту . . .

мама: *Ходіть їсти, пироги вже готові. Кому покласти?*

Соня (сестра): *Я не хочу, дякую. Дай Влодкові, він завжди голодний.*

мама: *Влодку, скільки ти хочеш? Є пироги з сиром, з картоплею і з м'ясом.*

Влодко: *Я візьму один з картоплею і два з сиром.*

Соня: *Чи ти думаєш, що це буде досить?*

мама: *Тому лінивому ніколи не досить.*

Влодко: *Як не буде досить, то візьму ще.*

тато: *Ах, то порося мале! Що ти забув мамі сказати?*

Влодко: *Дякую, мамо! Тепер треба татові наповнити тарілку.*

мама: *Влодку, подай Соні салату. Вона не хоче пирогів.*

Соня: *Дякую.*

тато: *Соню, подай мамі сіль і перець.*

мама: *Дякую.*

Родина обідає та розмовляє при обіді . . .

Соня: *Знаєш, тату, сьогодні, коли я була на пошті, я отримала листа з Вінніпегу. Це лист від наших дальших родичів. Вони розповідають про своє життя та рівночасно запрошують нас на весілля.*

тато: *Цікаво! Ти краще прочитай нам його.*

B. VOCABULARY

* *бра́ти/узя́ти*	- to take
* *весі́лля*	- wedding
* *весно́ю*	- in spring
* *відбира́ти/відібра́ти*	- to take back
* *забува́ти/забу́ти*	- to forget
* *за́вжди*	- always
* *кіне́ць ти́жня*	- weekend
* *кла́сти/покла́сти*	- to put, place
* *наповня́ти/напо́внити*	- to fill
* *отри́мувати/отри́мати*	- to receive
* *поверта́тися/поверну́тися*	- to return
* *порося́*	- piglet
* *рівночасно*	- simultaneously, at the same time
* *ро́дичі*	- relatives
* *розповіда́ти/розпові́сти*	- to tell, relate
* *уго́лос*	- aloud
* *університе́т*	- university
* *хліборо́б*	- farmer
* *ціка́во*	- interesting

Verbs Used With Dative Case

* *висила́ти*	- to send
* *відповіда́ти*	- to answer
* *ві́рити*	- to believe
* *говори́ти*	- to talk
грози́ти	- to threaten
* *дарува́ти*	- to present
* *дзвони́ти*	- to ring, phone
* *дозволя́ти*	- to allow
* *забороня́ти*	- to forbid
кла́нятися	- to greet, salute
* *купи́ти*	- to buy
* *моли́тися*	- to pray
* *обіця́ти*	- to promise
* *перешкоджа́ти*	- to get in the way, impede
* *писа́ти*	- to write

* required

підлягáти	- to be dependent upon
повинувáтися	- to obey, comply with
* *позволя́ти*	- to allow
* *помагáти*	- to help
* *посилáти*	- to send
* *пояснювати*	- to explain

* required

C. COMPREHENSION

QUESTIONS

a. (1) *У кого невелика родина?*
   (2) *У Павла невелика родина?*

b. (1) *Скільки людей у цій родині?*
   (2) *У цій родині сім людей?*

c. (1) *Де вони живуть?*
   (2) *Вони живуть на селі?*

d. (1) *Хто батько Влодка?*
   (2) *Батько Влодка інженер?*

e. (1) *Хто мама Влодка?*
   (2) *Мама Влодка лікар?*

f. (1) *Що робить Влодко?*
   (2) *Влодко дантист?*

g. (1) *Що робить Влодко весною?*
   (2) *Чи Влодко їздить на Гаваї весною?*

h. (1) *Куди Влодко повертається на кінець тижня весною?*
   (2) *Влодко виїжджає до Джасперу на кінець тижня весною?*

i. (1) *Що родина зараз буде робити?*
   (2) *Родина сідає вечеряти?*

j. (1) *Звідки повернулися батько із сином?*
   (2) *Влодко з батьком повернулися з пошти?*

PARAPHRASING

a. Verbal Cues

Родина Володимира — невелика.
Хто що робить?
Весняна робота.
Куди їздила сестра? Чому?
Чому родина при столі?
Що діється при столі?
Що мама, Соня, Влодко подають одне одному?
Що Соня отримала? Звідки?

b. Visual Cues

3 X √2 =y

Post Office

DICTATION

Родина Влодка / живе недалеко міста. / Весною, / на кінець тижня, / вони вдома. / Однієї суботи / родина отримує лист. / Усі сідають за стіл, / набирають собі їсти / й розмовляють. / Соня розповідає про лист / і запрошення на весілля.

28

D. GRAMMAR EXERCISES

EXERCISES 1 AND 2

For Exercises 1 and 2, teachers are reminded to exploit the visuals by posing other questions (*Хто? Чи? Що? Чому?).* For example:

Model: *Кому вчителька дає книжку? (дівчина)*
Учителька дає книжку дівчині.

1. *Хто дає дівчині книжку?*
   Учителька дає дівчині книжку.
2. *Чи вчителька дає дівчині перо?*
   Ні, вона дає дівчині книжку.
3. *Що вчителька дає дівчині?*
   Вона дає дівчині книжку.
4. *Чому вчителька дає дівчині книжку?*
   Вона дає дівчині книжку, бо вона хоче, щоб дівчина читала.

OPTIONAL GRAMMAR EXERCISE

Prepare a paste-up of the following items taken from a department store catalogue: a briefcase, a dress, a ball, a necklace, flowers, a shirt, a watch, a pair of shoes, a ghetto blaster and a bicycle. Include one male and one female teenager. Name them. Then ask the following questions orally. Have students both ask and answer the questions.

1. *Кому Тамара дає течку?*
   Вона дає течку Степанові.
2. *Кому Степан дає суконку?*
   Він дає суконку Тамарі.
3. *Кому Степан дає м'яч?*
4. *Кому Степан дає намисто?*
5. *Кому Степан дає квіти?*
6. *Кому Тамара дає сорочку?*
7. *Кому Тамара дає годинник?*

8. *Кому Тамара дає черевики?*

9. *Кому Степан дає радіо?*

10. *Кому Тамара дає велосипед?*

Substitute the verb *купити* for *дати*. Use it in both the past and future tenses.

Substitute other verbs for *дати,* for example, *подарувати, показати, продати.*

EXERCISE 3 — PATTERN DRILLS

For additional exercises on verbs followed by the dative case, refer to Appendix A: References.

D. GRAMMAR EXERCISES

EXERCISE 1

Model: *Кому вчителька дає книжку? (дівчина)*

Учителька дає книжку дівчині.

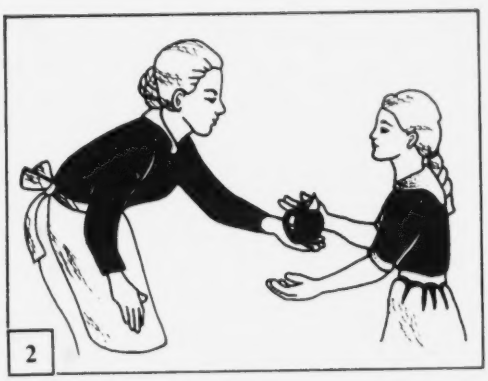

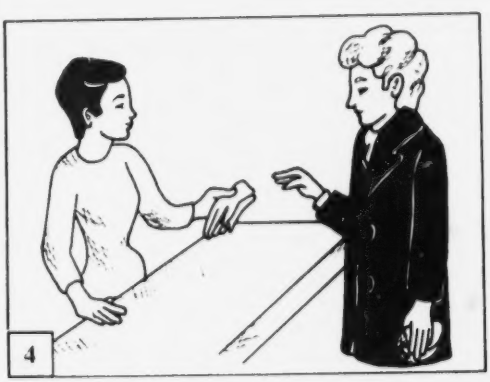

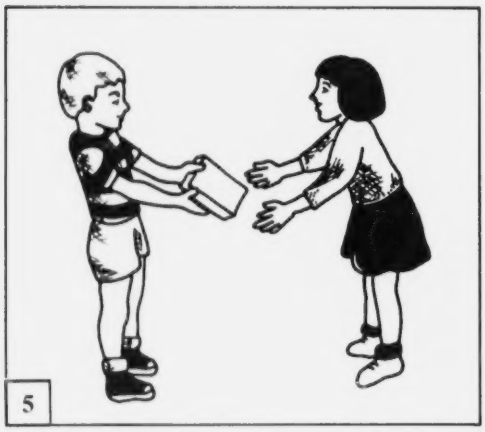
5

6

7

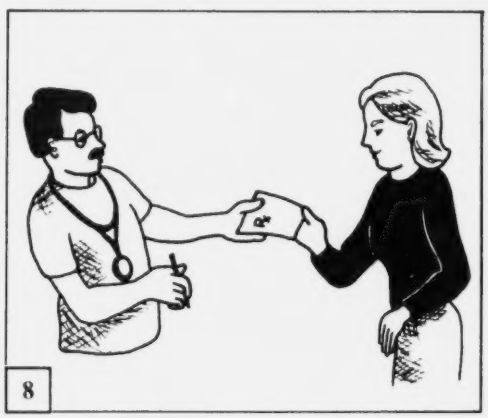
8

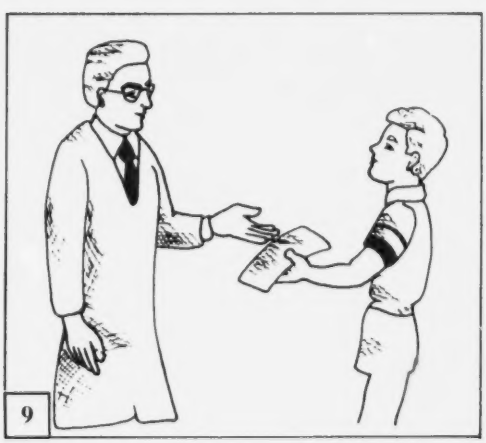
9

10

EXERCISE 2

Model: *Кому вчителька читає казку? (Оксана)*
Учителька читає казку Оксані.

EXERCISE 3 — PATTERN DRILLS

Review the dative case of nouns and adjectives.

A. Answer the questions using the word given.

Model: *Кому ви дали цю газету? (друг)*
Я дав цю газету другові.

1. *Кому ви дали книжку вчора? (брат)*
2. *Кому Олег дав свої нові знімки/фотографії? (сестра)*
3. *Кому студенти дали зошити? (учитель)*
4. *Кому він дав подарунок? (мати)*
5. *Кому ви дасте словник? (студентка)*
6. *Кому ви дали квиток на концерт? (подруга)*
7. *Кому професор дав низьку оцінку? (розбишака)*
8. *Кому водій дав пояснення? (суддя)*
9. *Кому дівчина дала гарбуз? (хлопець)*
10. *Кому батько дав ляпанця? (син)*

B. Answer the questions.

Model: *Ти дзвонив Борисові?*
Так, я дзвонив Борисові.

1. *Ви дасте Павлові свій словник?*
2. *Марія давала свій зошит учителеві?*
3. *Ви показали професорові свою роботу?*
4. *Ви купили товаришеві квиток до кіна/у кіно?*
5. *Ви пишете листи братові?*
6. *Ви часто пишете батькові?*
7. *Дмитро вчора дзвонив другові?*
8. *Ви вислали сестрі телеграму?*
9. *Ліда розказувала подрузі про свою роботу?*
10. *Викладач пояснив студентці її помилки?*

C. Answer the questions using the words given.

Model: *Кому ви купили цю газету? (товариш)*
Я купив цю газету товаришеві.

1. *Кому ви часто пишете листи? (дід і баба)*
2. *Кому ви написали листа вчора? (брат)*
3. *Кому ви розказали про вечір? (друг)*
4. *Кому студенти відповідають на іспиті? (професор)*
5. *Кому учні показують зошити? (учителька)*
6. *Кому ви розказали про свою недугу? (лікар)*
7. *Кому вчитель пояснив нові слова? (учениця)*
8. *Кому Олег вислав свої нові знімки/фотографії? (сестра)*
9. *Кому він купив подарунок? (матір/мати)*
10. *Кому батько подарував авто/машину? (дочка)*

D. Answer the questions.

1. *Кому ви дали підручник?*
2. *Кому ви часто дзвонили?*
3. *Кому наша вчителька пояснює нову лекцію?*
4. *Кому ви купили цю книжку?*
5. *Кому вона подарувала нову/чудову платівку?*
6. *Кому ви показуєте знімки/фотографії?*
7. *Кому ваш друг купив квитки на футбольний матч?*
8. *Кому ваш сусід розповідає про себе ввесь день?*
9. *Кому ви обіцяли купити каву?*
10. *Кому ви обіцяли часто писати?*
11. *Кому ви обіцяли пояснити це трудне завдання?*
12. *Кому ваш приятель помагає вивчати французьку мову?*
13. *Кому ви помагаєте вивчати англійську мову?*

14. *Кому сестра помагає готовити обід?*
15. *Кому мама позволила піти до кіна?*
16. *Кому лікар не позволяє курити?*
17. *Кому ви радите піти на цей фільм?*
18. *Кому ви радите поступити на медичний факультет?*
19. *Кому телевізор перешкоджає вчитися?*
20. *Кому тато заборонив їхати автом?*

E. Answer the questions.

Model: *Ви знаєте, кому він дав журнал?*
Він дав журнал другові.

1. *Ви знаєте, кому вона дала книжку?*
2. *Ви знаєте, кому він написав листа?*
3. *Ви знаєте, кому він купив квіти?*
4. *Ви знаєте, кому вона показала свої знімки/фотографії?*
5. *Ви знаєте, кому він подарував ручку?*
6. *Ви знаєте, кому вона розказала цю вістку?*
7. *Ви знаєте, кому вчитель пояснив лекцію?*

F. Answer the questions using the words given.

Model: *Кому ви пишете листи? (батьки)*
Я пишу листи батькам.

1. *Кому професор читає лекцію? (студенти)*
2. *Кому ви дали знати про сходини? (товариші)*
3. *Кому ви купили подарунки? (сестри)*
4. *Кому ви дзвонили сьогодні? (друзі)*
5. *Кому Борис вислав свої знімки/фотографії? (брати)*
6. *Кому мати купила велосипед? (діти)*
7. *Кому помагає Анна? (родичі)*

G. Insert the appropriate forms of the words given in parentheses.

1. *Учитель пояснює* _____ *новий матеріял. (школярі)*
2. *Ми розказували* _____ *про Київський університет. (товариші)*
3. *Ви показали* _____ *свій новий фотоапарат. (друзі)*
4. *Я посилаю* _____ *нові поштові марки. (брати)*
5. *Кожного тижня я дзвоню* _____. *(батьки)*
6. *Кожного вечора мама розказує* _____ *казки. (діти)*
7. *Галя рідко пише* _____. *(подруга)*

H. Insert the appropriate forms of the verbs given at the end of the exercise.

1. *Батько* _____ _____ *синові гаманець.*
2. *Хто* _____ *студентам, що завтра будуть сходини?*
3. *Не розмовляйте, будь ласка, ви* _____ *студентам слухати лекцію.*
4. *Учитель* _____ *учням нові слова.*
5. *Студенти* _____ *викладачеві свої завдання.*
6. *Бібліотекар* _____ *студентам книжки й журнали.*
7. *Дочка* _____ *матері готовити обід.*
8. *Учора я* _____ *батькам телеграму.*

• *показувати*	• *вислати*	• *перешкоджати*	• *помагати*
• *подарувати*	• *пояснити*	• *дати знати*	• *позичати*

E. ACTIVITIES

CULTURAL REFERENCES

Review family members and foods. For the former, have students describe their families. They should include the number of family members, their names, their familial relationship to one another, and their occupations. Take care to point out that many families may have a single parent. Students should feel free to include important family members who may not live with them.

For the latter, refer to the teaching unit for grade 11 in this series — *У ресторані*[7].

COMIC RELIEF, DRAMATIZATION

The textual material may be used for role-playing and skit exercises as well as for reading and writing.

PROJECTS

Students may prepare and serve a lunch consisting of Ukrainian foods. For recipes and cookbooks see the grade 11 teaching unit in this series — *У ресторані*.

[7] Bohdan Boruszczak, *У ресторані*. Six-Year Ukrainian as a Second Language Program: Grade 11 Teaching Unit (Edmonton: Alberta Education, 1987).

E. ACTIVITIES

COMIC RELIEF

Read the texts and write the words given in parentheses in the appropriate case.

1. *Один чоловік кожного дня купував у крамниці п'ять булочок.*

   Одного дня продавець запитав _____ *(цей чоловік):*

   — _____ *(Хто) ви купуєте п'ять булочок?*

   Чоловік відповів:

   — Одну булочку я їм сам, дві я позичаю, а дві я винен.

   — Я не розумію, — сказав продавець. — Поясніть ще раз.

   — Одну булочку я їм сам, дві даю _____ *(діти),*

   а дві _____ *(батько й мати).*

2. *Одного дня до лікаря прийшов молодий чоловік.*

   — Пане лікарю, у мене шлунок болить, — сказав він _____

   (лікар).

   — Що ви їли вчора? — запитав лікар _____ *(юнак).*

   — Зелені овочі.*

   — Добре, я дам ліки для очей, — сказав лікар _____ *(юнак).*

   — Чому для очей? Адже ж у мене шлунок болить, — сказав хворий

   _____ *(лікар).*

   — Я дам вам ліки для очей, — відповів лікар _____
   (юнак). — Наступного разу ви будете краще бачити, що ви їсте.[1]

3. *ПРИПОВІДКА*

   Через дурну голову ноги не мають спокою.

---

* *зелені овочі* — unripened fruit

[1] Adapted from S. Khavronin and A. Skirochenskaya, Russian Exercises, 2nd ed. (Moscow: Progress Publishers, n.d.).

II. ЛИСТ-ЗАПРОШЕННЯ

A. TEXT

Дорога Соню!

Повідомляю тебе, що вже маю нове помешкання. Хочу подякувати тобі за все, що ти і твоя родина для мене зробили. Ви мені стільки допомогли! Особливо хочу подякувати твоєму батькові за те, що позичав мені авто. Моїм батькам весело було почути про пригоди Влодка в університеті.

У мене тепер так, як у тої курки без голови. Можеш собі уявити — не тільки щойно переїхала на нове помешкання, але також приготовляюся до весілля нашого двоюрідного брата. Так, Петро кінець кінцем вирішив одружитися. Я буду дружкою. Весілля відбудеться в суботу, 2-го липня. Разом із цим листом пересилаю вам запрошення. Петро хоче, щоб ви всі приїхали на весілля. На цьому кінчаю свій лист, бо дуже спішу.

Як там у тебе? Що нового? Передай, будь ласка, всій родині щирий привіт від мене.

Побачимось на весіллі. Бувай здорова!

Віра

B. VOCABULARY

* *вам*	- to you
* *весі́лля*	- wedding
* *відбува́тися/відбу́тися*	- to take place, happen
* *двою́рідний брат*	- first cousin (male)
* *допомага́ти/допомогти́*	- to help
* *дру́жка*	- bridesmaid
* *запро́шення*	- invitation
* *кіне́ць кінце́м*	- finally
* *ку́рка*	- chicken/hen
* *мій, моя́, моє́, мої́*	- my
* *наш*	- our
* *одру́жуватися/одружи́тися*	- to marry (to get married)
* *особли́во*	- especially
* *пересила́ти/переслáти*	- to send on
* *повідомля́ти/повідо́мити*	- to inform
* *подя́кувати*	- to thank
* *позича́ти/пози́чити*	- to lend, to borrow
* *поме́шкання*	- accommodation
* *почу́ти*	- to hear
* *приві́т*	- greeting
* *приго́ди*	- adventures
* *приготовля́тися/пригото́витися*	- to prepare oneself, get ready
* *ра́зом*	- together, along with
* *твій*	- your
* *університе́т*	- university
* *уявля́ти/уяви́ти*	- to imagine

* required

C. COMPREHENSION

QUESTIONS

a. (1) *Хто написав цей лист?*
   (2) *Соня написала цей лист?*

b. (1) *Кому вона послала цей лист?*
   (2) *Вона послала цей лист родині Чапленко?*

c. (1) *Про що вона повідомляє в листі?*
   (2) *Вона має нову роботу?*

d. (1) *Що автор листа хоче перш за все зробити?*
   (2) *Чи автор просить чогось у родини?*

e. (1) *Чому автор дякує батькові?*
   (2) *Батько позичав авторові коня?*

f. (1) *Який був настрій у батьків автора, коли вони довідалися про пригоди Влодка?*
   (2) *Чому їм було весело?*

g. (1) *Як у автора тепер?*
   (2) *Чи автор має курку?*

h. (1) *Чому автор має багато занять?*
   (2) *Автор скоро виходить заміж?*

i. (1) *Коли відбудеться весілля?*
   (2) *Весілля відбудеться в грудні?*

j. (1) *З ким Віра побачиться на весіллі?*
   (2) *Де Віра побачиться із Сонею?*

PARAPHRASING

a. Verbal Cues

Кому лист написаний?
Про що лист повідомляє?
Подяка — кому? За що?
Чому батькам весело?
Бігати, як курка без голови. Чому?
Яка важна вістка?
Запрошення. Зустріч — де й коли?

b. Visual Cues

FOR SALE

ЛИПЕНЬ
1
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30
31

DICTATION

Віра написала Соні лист. / У листі вона / висловлює подяку всій родині / за все, що вони для неї зробили. / Її батькам весело було / почути про пригоди Влодка в університеті. / Тепер вона дуже клопочеться. / Вона недавно переїхала на нове помешкання. / Також вона приготовляється до весілля.

D. GRAMMAR EXERCISES

EXERCISE 1

Change the meaning of the following sentences by substituting the dative case for *з* + the instrumental, as in the model.

Model: *Діти пишуть зі мною.*
Діти пишуть мені.

1. *Батько відповідає з ними.*
2. *Сестра говорить з вами.*
3. *Мати читає з ним.*
4. *Тобі не стидно говорити з нею?*
5. *Не треба читати з нами.*
6. *Я не хочу писати з тобою.*

EXERCISE 2

Insert personal pronouns.

Model: *Це мій сусід. Я купив _____ газету.*
Я купив йому газету.

1. *Це мої друзі. Я розповів _____ про свою роботу.*
2. *Це наш учитель. Кожного дня ми показуємо _____ свої зошити.*
3. *Це моя подруга. Я часто розповідаю _____ про нашу школу.*
4. *Моя бабця живе в Арізоні. Я часто пишу _____ листи.*
5. *Ми вивчаємо хемію. Учитель показує _____ хемічні прибори.*
6. *Ви були в нашій школі? Я можу показати _____ нашу школу.*
7. *Ти не зрозумів цього завдання? Я можу пояснити _____ це завдання.*
8. *Учора в мене був день народження. Друзі подарували _____ оригінальний подарунок.*

46

EXERCISE 3

Insert the correct form of each personal pronoun given.

1. *Учителька пояснює _____ наші помилки. (ми)*
2. *Я помагаю _____ вивчати французьку мову. (він)*
3. *Мої батьки часто пишуть _____ листи. (вони)*
4. *Ви не говорили _____ про цей підручник. (я)*
5. *Завтра я подзвоню _____ . (ви)*
6. *Я розповів _____ про своє рідне село. (вона)*
7. *Брат прислав _____ телеграму. (я)*

EXERCISE 4

Answer the questions. In your answers, replace the underlined nouns with personal pronouns.

Model: *Ви показали учительці свій зошит?*
Так, я показав їй свій зошит.

1. *Ви дали товаришеві свій словник?*
2. *Ви дзвонили вчора другові?*
3. *Учитель розповів учням про іспити?*
4. *Студенти показали гостям бібліотеку?*
5. *Ви дали друзям квитки на футбол?*
6. *Ви купили сестрі подарунок?*
7. *Галя вислала матері лист?*
8. *Ви помагаєте товаришеві вивчати українську мову?*

EXERCISE 5

Insert personal pronouns.

1. *Дайте _____ , будь ласка, два квитки.*
2. *Покажіть _____ свій зошит.*
3. *Прошу купити _____ циркуль і лінійку.*

4. *Скажіть _____ , де знаходиться Ювілейна авдиторія.*
5. *Перекладіть _____ цей лист на українську мову.*
6. *Подзвоніть _____ сьогодні вечором.*
7. *Поясніть _____ , будь ласка, як треба виконати домашнє завдання.*
8. *Прошу передати _____ книжку.*

EXERCISE 6

Answer the questions.

1. *Хто помагає вам вивчати українську мову?*
2. *Хто перешкоджає вам вчитися вдома?*
3. *Хто перешкоджав вам дивитися вечором на телевізор?*
4. *Хто обіцяв вам дати цікаву книжку?*
5. *Хто порадив вам прочитати цю книжку?*
6. *Хто позволив вам узяти цю книжку?*
7. *Хто поміг вам написати статтю до газети?*
8. *Хто подзвонив вам учора вечором?*
9. *Кому ви помагаєте вивчати французьку мову?*
10. *Кому ви помогли перекласти статтю на англійську мову?*
11. *Кому ви обіцяли показати свої малюнки?*
12. *Кому ви порадили піти на цей фільм?*
13. *Кому ви позволили позичити ваш словник?*

EXERCISE 7

Answer the questions using the words in parentheses.

1. *Кому ви розповіли про іспити? (наш футбольний тренер)*
2. *Кому ви дали квиток на матч? (мій друг)*
3. *Кому ви обіцяли купити квитки в театр? (твої батьки)*
4. *Кому ви подякували за книжку? (наш бібліотекар)*

5. *Кому ви пояснили, де знаходиться ресторан? (мої друзі)*
6. *Кому ви вислали поздоровлення? (ваша сестра)*
7. *Кому ви передали привіт? (моя подруга)*
8. *Кому ви часто дзвоните? (їхні сестри)*

EXERCISE 8

Change the sentences according to the model.

Model: *Я хочу прочитати цю книжку. (ви)*
Я хочу, щоб ви прочитали цю книжку.

1. *Ми хочемо помогти Анні. (ви)*
2. *Я хочу подзвонити Борисові. (ви)*
3. *Батько хоче побачити цей фільм. (ми)*
4. *Ви хочете купити українську газету? (я)*
5. *Вона хоче дати йому перо. (я)*

EXERCISE 9

Insert verbs in the appropriate form.

1. *Батько хоче, щоб я _____ на заводі. (працювати)*
2. *Учитель хоче, щоб ми _____ по-українському. (говорити)*
3. *Батьки хочуть, щоб ми _____ літом над озером. (жити)*
4. *Вона хоче, щоб я _____ їй підручник. (дати)*
5. *Я хочу, щоб ви _____ до нас. (зайти)*
6. *Ви хочете, щоб він _____ вам. (подзвонити)*
7. *Ви хочете, щоб я _____ вам. (помогти)*
8. *Ви хочете, щоб я _____ вам новий журнал. (принести)*
9. *Ви хочете, щоб ми _____ вам квитки в кіно. (купити)*

EXERCISE 10

Complete the sentences.

1. *Ми хочемо, щоб ви* _____.
2. *Він хоче, щоб я* _____.
3. *Вона хоче, щоб він* _____.
4. *Вони хочуть, щоб ми* _____.
5. *Ви хочете, щоб я* _____.
6. *Ви хочете, щоб вони* _____.

50

E. ACTIVITIES

CULTURAL REFERENCES

Study Ukrainian letter writing in Conversational Ukrainian[9]. It illustrates well how the Soviet and Canadian letter writing styles differ.

PROJECTS

Pair students with a pen pal either within the classroom, the school, between classes in different Canadian schools, or between Canadian and Soviet Ukrainian students. Alternatively, arrange for pen pals in countries where there are other students of Ukrainian origin, such as in Australia or Brazil. A rural-urban correspondence may provide interesting learning opportunities.

[9] Yar Slavutych, Conversational Ukrainian, 4th ed. (Edmonton: Gateway Publishers Ltd., 1973), pp. 555-58.

E. ACTIVITIES

COMIC RELIEF

1. *ЧОГО КОМУ БРАКУЄ?*

Говорили раз польські шляхтичі запорожцям:

— Ми от шляхетське військо, воюєм завжди за честь, а ви, запорожці, за гроші.

А запорожці їм:

— Ну, що ж, чого кому бракує, той за те й воює.

2. *ХИТРИЙ ХЛОПЕЦЬ*

— Мамо, дайте мені горіхів.

— Добре, візьми собі повну жменю.

— Аж повну жменю? То ви, мамо, дайте самі, бо ваша жменя більша![10]

3. *ПРИПОВІДКИ*

Скажи мені, хто твій товариш, тоді я скажу тобі, хто ти.

Дарованому коневі зубів не оглядай!

4. *ПРОСЬБА*

Михайло пише лист до свого товариша в Англії. При кінці він пише таке:

Я міг би ще багато дечого написати, Миколо, але не знаю, чи дійде цей лист до тебе. Я десь загубив свою книжечку з адресами й не знаю, чи цей лист добре заадресований. Якби цей лист не дійшов до тебе, повідом мене, будь ласка, і я тобі знову напишу.

Твій щирий друг Михайло

П. С. Адреси своєї тобі не подаю, бо ще сам не знаю, де саме буду жити — у гуртожитку при університеті чи десь у місті. Мушу тепер кінчати цей лист, бо за півгодини піду з Катериною в кіно.

---

[10] *Сміймеся на здоров'я!* (Kiev: Dytvydav, 1960), p. 39.

Ах, Катруся! Яка то славна дівчина! Вона подібна до Дорис Дей. Відколи я познайомився з Катрусею, то здається мені, що я по хмарах ходжу. Я тепер так багато про Катрусю думаю, що часом одягнуся в плащ, а надвір без черевиків вийду . . .

1. *Що робить Михайло?*
2. *Чому він багато не пише?*
3. *Чого він просить у свого товариша?*
4. *Чи подав він свою адресу?*
5. *З ким він піде в кіно?*
6. *До кого Катруся подібна?*
7. *Чому Михайло так часто забувається?*[11]

[11] Honore Ewach and Paul Yuzyk, Ukrainian Reader, 3rd ed. (Winnipeg: Ukrainian Canadian Committee, 1966), p. 38.

III. РОДОВІД

(Родинна історія)

A. TEXT

тато: *Ну добре, Соню, виглядає, що треба нам збиратися до Вінніпеґу на весілля.*

Володимир: *Час нам також підходить. Ми в липні будемо косити сіно, але на початку липня сіно ще не буде готове.*

Соня: *Це також добре для мене й мами, бо навчання в школі вже скінчиться й почнуться літні вакації.*

мама: *Так, ми всі повинні поїхати. Було б добре виїхати звідси на пару днів. Це дасть нам нагоду не тільки побачитися зріднею, але також відпочити й повеселитися.*

Володимир: *Справді, ми вже давно не бачили нашої рідні у Вінніпезі. Мені навіть здається, що я призабув декого. Пригадай нам, тату, дещо про нашу родину. Поясни, як це сталося, що ми тут в Альберті, а вони в Манітобі.*

тато: *Гаразд, я розповім коротко, бо нам ще треба на полі попрацювати. Мій прадід не мав багато землі в Україні. Йому прийшлося б розподілити землю між синами. Два старші сини зрозуміли ситуацію. Якраз у той час оголошували про землю в Канаді. Захоплені вільною землею й бажаючи вирятувати батька з прикрого становища, вони виїхали шукати собі кращої долі в Канаді.*

Соня: *Коли це було?*

тато: *Було це ще перед Першою світовою війною, приблизно тисяча дев'ятсот десятого року.*

Влодко: *Значить, що вони народилися ще в попередньому сторіччі.*

тато: *Так, один з них народився дев'ятнадцятого квітня тисяча вісімсот вісімдесят п'ятого року, а другий*

десятого січня тисяча вісімсот дев'ятдесят першого року. Але менше з тим. Як знаєте з історії, всі поселенці спочатку їхали в східню Канаду. Звідти вони роз'їжджалися до Вінніпегу або й дальше на захід. Брати насамперед поселилися у Вінніпезі, де працювали на залізниці, щоб заробити гроші й купити собі землю. Один із братів, Федько, познайомився там з дівчиною, одружився й поселився в місті Вінніпезі. Другий брат, Николай, заощадив відповідну суму грошей і кінець кінцем виїхав до Альберти, де він поселився. Ось таким шляхом наша родина знаходиться і в Манітобі, і в Альберті. Ну, а тепер, сину, назад до роботи.

Соня: *Але тату, нам ще треба багато дечого полагодити. Ми мусимо відповідно приготовитися до весілля. Нам не тільки треба купити подарунок, але також треба, щоб ми порядно виглядали. Нам треба купити новий одяг.*

тато: *Добре, добре, доню! Наступного тижня поїдемо до міста подивитися, що нового в крамницях.*

B. VOCABULARY

* *брат дружи́ни*	- wife's brother (brother-in-law)
вирятóвувати/ви́рятувати	- to save, rescue
* *відповíдний*	- suitable, corresponding
* *відпочивáти/відпочи́ти*	- to rest
гарáзд	- okay
дíвер	- brother-in-law (husband's brother)
дíверка	- sister-in-law (wife of husband's brother)
* *дóля*	- fate
дóсить	- enough
* *дружи́на брáта*	- brother's wife (sister-in-law)
* *дружи́на си́на*	- son's wife (daughter-in-law)
* *залізни́ця*	- railway
* *заощáджувати/заощáдити*	- to save
захóплений	- enthralled
* *збирáтися/зібрáтися*	- to get ready
звíдси	- from here
звíдти	- from there
здавáтися	- to seem
* *знахóдитися/знайти́ся*	- to find oneself; to be situated
знóву	- once again
зови́ця	- husband's sister (sister-in-law)
* *зять*	- son-in-law / brother-in-law (sister's husband)
* *кінчáти/скінчи́ти*	- to end
* *коси́ти*	- to mow, cut
нáвіть	- even
* *нагóда*	- opportunity
насту́пний	- next
* *нау́ка*	- science
* *невíстка*	- daughter-in-law/ sister-in-law (brother's wife)
* *оглядáти/огля́нути*	- to view, look at
* *одру́жуватися/одружи́тися*	- to marry
* *підхóдити/підíйти́*	- to suit
повúнен	- ought to, must
* *подару́нок*	- present

* required

* *познайо́митися*	- to meet; to get acquainted
* *полаго́джувати/пола́годити*	- to take care of, fix
поря́дно	- decently, soundly
* *поселе́нець*	- settler
* *поя́снювати/поясни́ти*	- to explain
* *пригада́вати/пригада́ти*	- to remind
* *приготовля́тися/пригото́витися*	- to prepare oneself, get ready
при́крий	- unpleasant
* *рідня́*	- family, relatives
розподі́лювати/розподіли́ти	- to divide up
* *све́кор*	- father-in-law (husband's father)
* *свекру́ха*	- mother-in-law (husband's mother)
* *свої́к*	- kinsman, relative/brother-in-law (husband of wife's sister)
свої́киня	- kinswoman, relative/sister-in-law (wife's sister)
ситуа́ція	- situation
* *сі́но*	- hay
спра́вді	- in truth, indeed
* *стано́вище*	- situation, position
* *тесть*	- father-in-law (wife's father)
* *те́ща*	- mother-in-law (wife's mother)
* *чолові́к дочки́*	- daughter's husband (son-in-law)
* *чолові́к сестри́*	- sister's husband (brother-in-law)
* *шлях*	- path, way
шу́рин (шва́гер)	- brother-in-law (wife's brother)

* required

C. COMPREHENSION

QUESTIONS

a. (1) *Що треба буде родині зробити?*
   (2) *Куди родина поїде?*

b. (1) *Коли родина туди поїде??*
   (2) *Чи це добрий час?*

c. (1) *У цей час дочка й мама будуть працювати?*
   (2) *Це добрий час для дочки й мами?*

d. (1) *На скільки днів родина поїде?*
   (2) *Родина поїде на ціле літо?*

e. (1) *Це дасть їм нагоду відвідати рідню?*
   (2) *Вони хочуть попрацювати в Саскачевані?*

f. (1) *Влодко пам'ятає докладно про свою родину?*
   (2) *Що Влодкові здається?*

g. (1) *Чому батько коротко розповідає про рідню?*
   (2) *Батько ввесь день розповідає дітям цікаві байки?*

h. (1) *Що прийшлося б прадідові зробити?*
   (2) *Що старші сини зрозуміли?*

i. (1) *Чого старші сини шукали в Канаді?*
   (2) *Вони приїхали шукати нафту?*

j. (1) *Як називалися два брати?*
   (2) *Як і де вони опинилися?*

PARAPHRASING

a. Verbal Cues

Потреба їхати до Вінніпегу — коли?
Відпочити й повеселитися. З якої нагоди?
Родина в Манітобі і в Альберті.
Як вони там опинилися?
Проблема — брак землі в Україні.
Оголошення — брати захоплені — приїжджають до Канади — праця на залізниці — заробити гроші — познайомитися з дівчиною — поселитися — виїхати до Альберти.

b. Visual Cues

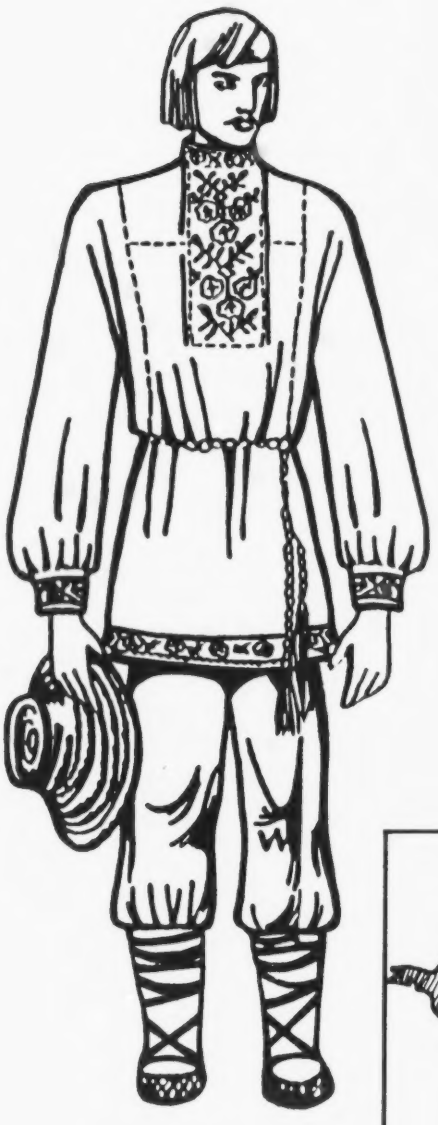

59

DICTATION

Наші предки / розуміли, що в Україні / бракувало вільної землі. / Побачивши оголошення / про вільну землю в Канаді, / вони вирішили туди поїхати. / Два брати, Федько й Николай, / приїхали до Вінніпеґу, / де вони працювали на залізниці. / Вони хотіли заробити гроші, / а потім поїхати / дальше на захід і купити собі землю. / Але Федько / познайомився з дівчиною у Вінніпезі, / одружився й там поселився. / Николай ще трохи попрацював, / заощадив собі гроші / і, кінець кінцем, виїхав до Альберти.

D. GRAMMAR EXERCISES (Review of the Dative Case)

EXERCISE 1

Based on the answers given to the ten questions, generate more answers by posing the following question:

Коли він/вона народився/-лася?

See Duravetz, Level II, p. 66 for explanation, usage and additional exercises relating to the dative case.

EXERCISE 2

Based on the answers given, generate more answers by posing the following question:

Коли він/вона народився/-лася?

For additional drills, see Duravetz, Level II, pp. 34-36.

D. GRAMMAR EXERCISES (Review of the Dative Case)

EXERCISE 1

Complete the following statements:

1. *Мені шістнадцять* _____ .
2. *Йому сімнадцять* _____ .
3. *Старшому братові тридцять* _____ .
4. *Молодшому братові чотирнадцять* _____ .
5. *Моїй матері сорок чотири* _____ .
6. *Моєму батькові п'ятдесят один* _____ .
7. *Михасеві дванадцять* _____ .
8. *Її молодшій сестрі шість* _____ .
9. *Цій студентці дев'ятнадцять* _____ .
10. *Нашому вчителеві двадцять сім* _____ .

EXERCISE 2

Answer the following questions:

1. *Скільки вам років?*
2. *Скільки років вашому другові?*
3. *Скільки років вашій сестрі?*
4. *Скільки років вашому батькові?*
5. *Скільки років цій дівчині?*
6. *Скільки років цьому хлопчикові?*
7. *Скільки років вашому старшому братові?*
8. *Скільки років цьому чоловікові?*
9. *Скільки років цій жінці?*
10. *Скільки років вашому котикові?*

E. ACTIVITIES

CULTURAL REFERENCES

Additional information on Ukrainian settlement in Canada can be found in Duravetz, Level II, under the following heading: "Picture History of Ukrainians in Canada", pp. 96-127 and 212-43, and in certain texts on pp. 245-48 and 273-75.

For additional resources, contact the Canadian Institute of Ukrainian Studies, Resource Centre, Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton.

COMIC RELIEF

Suitable texts can be found in:

Стефаник, Юрій, ред. Наша спадщина. Edmonton: Alberta Education, 1979, pp. 50-149.

Suitable texts can also be found in:

Козак, Едвард. Гриць Зозуля. Detroit: Lys Mykyta, 1973, pp. 5-10.

Майданик, Я. Вуйкова книга. Річник вуйка Штіфа в рисунках. Saskatoon: Ukrainian Canadian Historical Publications, 1974, pp. 96-100.

Микола Понеділок. New York: Arka Records.

DRAMATIZATION

Students may produce a play, skit or operetta with Ukrainian immigration to Canada as its theme. Existing scripts may be used[12], or the teachers may write their own script with or without student collaboration.

PROJECTS

Students can create their own family trees from the diagrams provided. They will want to know the status and significance of terms heard at home, such as the following dialectal terms: *стрийко, вуйко* (uncle); *стрийна, вуйна, тета, цьоця* (aunt); *шваґер* (brother-in-law).

[12]For example, see script developed by Louis Marianych and students attending the Ukrainian language summer school, OSVITA (1978), St. John's Institute, Edmonton.

E. ACTIVITIES

COMIC RELIEF

1. *— Пане, чи не могли б ви дати щось на будинок пенсіонерів?*

   — Дуже радо! Даю вам свою тещу.

2. *ПРИПОВІДКИ*

   Кожній матері свої діти милі.

   Дякую тобі, мамо, за твою науку, колисала ти мене, колиши й онуку.

   Мама — мамі не рівна.

PROJECTS

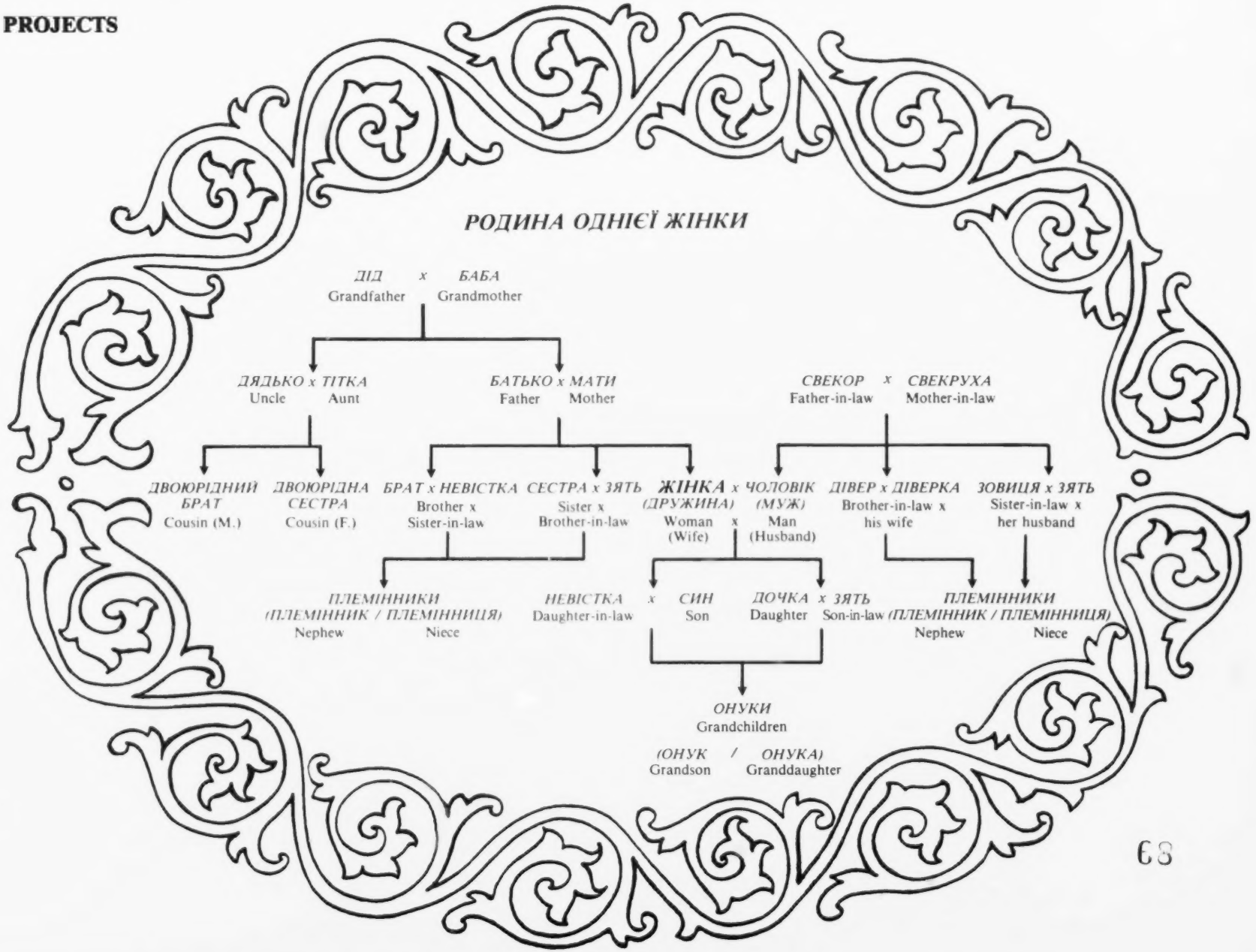
РОДИНА ОДНІЄЇ ЖІНКИ
ДІД x БАБА
Grandfather Grandmother
ДЯДЬКО x ТІТКА
Uncle Aunt
БАТЬКО x МАТИ
Father Mother
СВЕКОР x СВЕКРУХА
Father-in-law Mother-in-law
ДВОЮРІДНИЙ БРАТ
Cousin (M.)
ДВОЮРІДНА СЕСТРА
Cousin (F.)
БРАТ x НЕВІСТКА
Brother x Sister-in-law
СЕСТРА x ЗЯТЬ
Sister x Brother-in-law
ЖІНКА (ДРУЖИНА) x ЧОЛОВІК (МУЖ)
Woman (Wife) x Man (Husband)
ДІВЕР x ДІВЕРКА
Brother-in-law x his wife
ЗОВИЦЯ x ЗЯТЬ
Sister-in-law x her husband
ПЛЕМІННИКИ (ПЛЕМІННИК / ПЛЕМІННИЦЯ)
Nephew Niece
НЕВІСТКА
Daughter-in-law
x СИН ДОЧКА x ЗЯТЬ
Son Daughter Son-in-law
ПЛЕМІННИКИ (ПЛЕМІННИК / ПЛЕМІННИЦЯ)
Nephew Niece
ОНУКИ
Grandchildren
(ОНУК / ОНУКА)
Grandson Granddaughter

РОДИНА ОДНОГО ЧОЛОВІКА

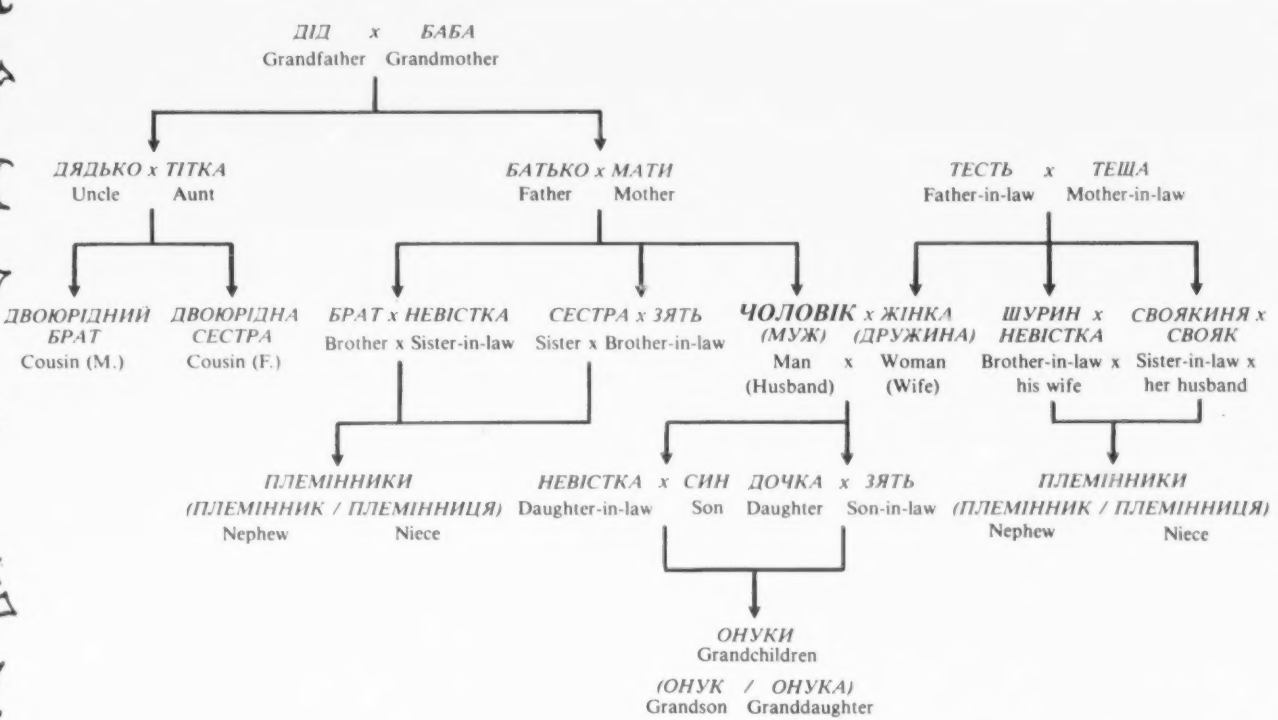

IV. В УНІВЕРМАЗІ

A. TEXT

Ялиняки приїхали до міста, щоб зробити покупки . . .

Соня: *Ну, куди нам піти? Нам треба купити і чоловічий, і жіночий одяг, а також подарунок молодій парі.*

мама: *На мою думку, краще нам піти в універмаг. В універмазі вигідніше робити покупки, бо не треба ходити з крамниці до крамниці.*

тато: *Добра думка, ходімо в універмаг. Мені не дуже хочеться мандрувати по всьому місті.*

Родина заходить в універмаг . . .

тато: *Давно я тут був. Здається, що цей універмаг переробили і все переставили на інше місце. Треба подивитися на таблицю, щоб довідатися, де що знаходиться.*

Влодко: *Ось таблиця. Готовий одяг продають на другому поверсі.*

тато: *Гаразд, піднімаймося ескалятором.*

Влодко: *Я піду з татом направо. Бачу, що там продають чоловічі костюми.*

Підходять до продавця . . .

Влодко: *Я хочу купити новий костюм. Покажіть мені, будь ласка, ось цей костюм. Дозвольте мені поміряти його.*

продавець: *Прошу, тут можна переодягнутися.*

Володимир входить у роздягальню й через кілька хвилин виходить у новому костюмі . . .

Влодко: *Як мені в ньому?*

продавець: *Чудово!*

тато: *Мені здається, що він на тебе замалий.*

продавець: *Дати на один розмір більший?*

тато: *Так, будь ласка.*

продавець: *Ось сороковий розмір.*

Влодко: *Добре, я зараз переодягнуся. Ну, як тепер?*

продавець: *Якраз!*

тато: *Чудово! Подивись у дзеркало.*

Влодко: *Я візьму його. Тепер мені потрібні коричневі черевики, щоб підходили до костюма.*

продавець: *Прошу, відділ взуття поруч.*

Влодко: *Щиро дякую. Ходімо туди, тату.*

B. VOCABULARY

* *взуття́*	- footwear
* *ві́дділ*	- department
* *господа́рські това́ри*	- household goods
* *дзе́ркало*	- mirror
* *електри́чні това́ри*	- electrical goods
* *ескаля́тор*	- escalator
* *костю́м*	- suit
* *крамни́ця*	- store, shop
* *о́дяг*	- clothing
* *па́ра*	- a pair
* *по́верх*	- story
* *подару́нок*	- present, gift
* *по́ку́пки*	- purchases, shopping
* *роздяга́льня*	- changing room
* *ро́змір*	- size
* *спорти́вні това́ри*	- sporting goods
* *універма́г*	- department store
* *черевики́*	- shoes
* *вигі́дний -а -е*	- comfortable
* *гото́вий -а -е*	- ready
* *да́вній -я -є*	- ancient, old fashioned
* *дру́гий -а -е*	- second
* *жіно́чий -а -е*	- female (women's)
* *замали́й -а -е*	- too small
* *і́нший -а -е*	- other
* *кори́чневий -а -е*	- brown
* *кра́щий -а -е*	- better
* *ме́нший -а -е*	- smaller
* *молоди́й -а -е*	- young
* *нови́й -а -е*	- new
* *оста́нній -я -є*	- last
* *потрі́бний -а -е*	- necessary
* *сороко́вий -а -е*	- fortieth
* *уве́сь*	- whole
* *чоловічий -а -е*	- male (men's)
* *чудо́вий -а -е*	- marvellous

* required

* *давно́*	- long ago
* *зара́з*	- right away, at once
* *мо́жна*	- it is possible
* *напра́во*	- to the right
* *по́руч*	- alongside
* *тро́хи*	- a little, somewhat
* *чудо́во*	- wonderfully
* *якра́з*	- exactly
* *дозво́ль (-те) мені́*	- allow me (may I)
* *здає́ться мені́*	- it seems to me (I think)
* *подо́бається мені́*	- I like
* *покажі́ть мені́*	- show me (may I see)
* *потрі́бно мені́*	- I need
* *ба́чити/поба́чити*	- to see
* *вихо́дити/ви́йти*	- to exit
* *вхо́дити/ввійти́*	- to enter
* *диви́тися/подиви́тися*	- to watch, look
* *дові́дуватися/дові́датися*	- to find out
* *дозволя́ти/дозво́лити*	- to allow, permit
* *захо́дити/зайти́*	- to enter
* *купува́ти/купи́ти*	- to buy
* *мандрува́ти*	- to hike, wander
* *мі́ряти/помі́ряти*	- to measure
* *перебира́тися/перебра́тися*	- to change (of clothing)
* *переодяга́тися/переодягну́тися*	- to change (of clothing)
* *переробля́ти/переробі́ти*	- to alter, re-do
* *переставля́ти/переста́вити*	- to move from one place to another
* *піднима́ти/підня́ти*	- to raise, lift
* *підхо́дити/підійти́*	- to suit; to walk up to
* *приїжджа́ти/прии́хати*	- to arrive (transportation)
* *продава́ти/прода́ти*	- to sell
* *ходи́ти/іти́/піти́*	- to walk; to go

* required

C. COMPREHENSION

QUESTIONS

a. (1) *Куди Ялиняки приїхали?*
   (2) *Ялиняки приїхали додому?*

b. (1) *Чому Ялиняки приїхали сюди?*
   (2) *Ялиняки приїхали на концерт?*

c. (1) *Що їм треба?*
   (2) *Їм треба нові меблі до хати?*

d. (1) *Куди їм краще піти?*
   (2) *Чому їм краще туди піти?*

e. (1) *Чому батько задоволений?*
   (2) *Чого батькові не хочеться?*

f. (1) *Батько часто ходить в універмаг?*
   (2) *Що батькові здається?*

g. (1) *Куди треба подивитися?*
   (2) *Що треба довідатися?*

h. (1) *Що продають на другому поверсі?*
   (2) *На другому поверсі продають електричні товари?*

i. (1) *Як Влодкові у новому костюмі, на думку продавця?*
   (2) *Що тато думає?*

j. (1) *Який розмір якраз підходить Влодкові?*
   (2) *Що йому ще потрібно?*

PARAPHRASING

a. Verbal Cues

Ялиняки поїхали до міста.
Вирішують, куди піти.
Вигідніше купувати в універмазі, ніж ходити по менших крамницях.
Готовий одяг продають на другому поверсі.
Підніматися ескалятором.
Я хочу купити новий костюм.
Дозвольте мені поміряти його.
Я візьму його.
Мені потрібні коричневі черевики.

b. Visual Cues

3
Clothing

DICTATION

Ялиняки приїхали до міста, / щоб купити новий одяг / та подарунки на весілля. / Вони вирішили робити покупки в універмазі, / бо батькові не хочеться / мандрувати по всьому місті. / В універмазі / вони дивляться на таблицю, / щоб довідатися, де що знаходиться. / Готовий одяг продають / на другому поверсі. / Владкові потрібний новий костюм. / Він вибирає собі костюм / і міряє його, але він / йому не підходить. / Коли він міряє костюм / на один розмір більший, / йому в ньому чудово. / Владкові також потрібні коричневі черевики, / щоб підходили до костюма. / Він іде з батьком / у відділ, де продають взуття.

79

D. GRAMMAR EXERCISES

EXERCISE 1

Answer the following questions:

1. *Вам подобається цей фільм?*
2. *Вам подобається ця книжка?*
3. *Вам подобається цей будинок?*
4. *Вам подобається ця станція метро?*
5. *Вам подобаються такі фільми?*
6. *Вам подобаються такі книжки?*
7. *Вам подобаються такі будинки?*

EXERCISE 2

Change the underlined words to the plural and change the form of the verb.

1. *Мені подобається цей підручник.*
2. *Нам подобається нова станція метро.*
3. *Їм подобається ця лекція.*
4. *Тобі подобається ця платівка?*
5. *Вам подобається цей український фільм?*

EXERCISE 3

Answer the following questions:

1. *Вам подобається наша школа?*
2. *Їм подобалося наше помешкання?*
3. *Тобі подобалася моя кімната?*
4. *Студентам подобався фільм про космос?*
5. *Їм подобається едмонтонське метро* «LRT»*?*
6. *Павлові подобались ці платівки?*
7. *Анні подобались ваші друзі?*

EXERCISE 4

Insert the words given in parentheses.

1. _____ *подобався Київ.*
   (Я і мої друзі)
2. _____ *не подобається моя кімната.*
   (Мої батьки)
3. _____ *подобалась остання прогулянка.*
   (Усі студенти)
4. _____ *не подобалася ця книжка.*
   (Мій друг)
5. _____ *подобалася наша квартира?*
   (Ваша сестра)
6. _____ *подобався вчорашній концерт?*
   (Ви)

EXERCISE 5

Answer the questions replacing the verb *любити* with *подобається.*

Model: *Ви любите італійську музику?*
Так, нам подобається італійська музика.

Які пісні ви любите?
Мені подобаються народні пісні.

1. *Він любить українські пісні?*
2. *Ваш друг любить балет?*
3. *Ваша подруга любить українську музику?*
4. *Ваш сусід любить такі платівки?*
5. *Ви любите свою роботу?*
6. *Вона любить такі романи?*
7. *Ви любите цей театр?*
8. *Ви любите таку погоду?*
9. *Яку музику ви любите?*
10. *Який балет ви любите?*

81

11. *Які фільми ви любите?*
12. *Які книжки ви любите?*
13. *Який колір ви любите?*

83

E. ACTIVITIES

CULTURAL REFERENCES

Additional texts dealing with "shopping" can be found in Duravetz, Level II, pp. 305-308, and Zhluktenko[13], pp. 219-20.

It might be interesting to comment upon shops and shoppers in Soviet Ukraine.

The most striking thing about shopping in Soviet Ukraine is that standing in line to buy things becomes a major occupation in what often seems an anti-consumer-oriented selling process. Buying often involves lining up three times, first, to examine or choose the purchase, then to pay for the object and receive proof of purchase and, finally, to receive the object purchased. All this, assuming that the object one wishes to purchase is available. The frequent periods of unavailability of some goods lead to necessary stock-piling by consumers and long line-ups to purchase if the item appears on sale.

Alongside the official stores there also exist small markets akin to our "Farmers' Markets" where one can buy goods produced privately. However, unlike government stores where items are fixed in price, no price controls exist in the small markets.

Apart from the normal everyday stores, there are also stores that require a pass for entry. Here some normally unavailable imported goods are sold for western currency.

COMIC RELIEF

See the text provided.

DRAMATIZATION

The theme readily lends itself to improvization based on buying and selling. It is suggested that students create their own dialogues in which members of the family complete their purchases of clothing and gifts.

---

[13] Y. O. Zhluktenko, N. I. Totska and T. K. Molodid, Ukrainian: A Textbook for Beginners (Kiev: Vyshcha Shkola, 1978).

PROJECTS

A suitable activity would be a shopping expedition. Practically speaking, a trip to the Ukrainian Book Store in Edmonton to buy books and/or records and tapes for the Ukrainian classroom or school library may be planned. A catalogue is available from which teachers and students may select items prior to the shopping excursion.

A field trip to the Ukrainian Book Store at Fort Edmonton Park in Edmonton may also be undertaken. The shop has the distinction of being Edmonton's first book store.

E 4/1

E. ACTIVITIES

COMIC RELIEF

Кілька років назад, коли я жив у малому містечку, кожного дня по дорозі на роботу я купував пару помаранч у жінки, що сиділа з кошиком помаранч на розі вулиці.

Одного дня я запросив до себе на вечір друзів. У цей день я вирішив купити в жінки цілий кошик, у якому було около двадцять помаранч.

Послухавши це, вона сердито подивилась на мене.

— Ось ваші дві помаранчі!

— Але я хочу купити всі, — сказав я.

— Я не можу продати вам усі.

— Чому?

— А що я буду ввесь день робити без помаранч?[14]

[14] Adapted from S. A. Khavronin, Russian as We Speak It, 4th ed. (Moscow: Progress Publishers, n.d.), p. 81.

85

V. ВЕСІЛЛЯ

A. TEXT

Після весілля Влодко розповідає подрузі про свою подорож . . .

Влодко: *Знаєш, Лесю, мене трохи здивувало, що в Манітобі справляють весілля так само, як у нас в Альберті. Молода пара взяла шлюб у церкві на селі, а гостина відбулася в сусідньому місті. Щоб усе скоріше відбулося, вони не мали повної Служби Божої, а лише св. Тайну Подружжя. Очевидно, відправа відбулася українською та англійською мовами, щоб усі присутні могли зрозуміти. Після відправи всі вийшли на подвір'я церкви. Там присутні поздоровляли молоду пару.*

Потім молоді разом із дружками і дружбами поїхали фотографуватись. Гості роз'їхались поки не підійшов час прибути на гостину.

Гостина відбулася в місті, бо там було відповідне приміщення. При вході гості записувались у книжку, а поруч батьки молодих вітали їх. На гостині було багато людей — понад триста осіб. Обслуговували нас жінки-членкині місцевої жіночої організації. Підчас вечері гості часто стукали об посуд, щоб молоді цілувались. Після вечері підносили тости, читали привіти й подяки, співали ,,Многії літа''.

За деякий час, після пересування столів попід стіни залі, почалася забава. Около десятої години вечора почалось дарування, на якому гості дарували молодій парі або гроші в конверті, або подарунки. Тут була нагода поцілувати молоду і дружок. Пізніше, перед від'їздом, молода кинула свій букет неодруженим дівчатам, а молодий кинув підв'язку молодої неодруженим хлопцям.

На другий день деякі гості зійшлися на обід ('поправини'). Після обіду молода пара відкрила свої подарунки.

Леся: *Цікаво, Владку, що ти так докладно все описав. Може ти сам уже думаєш женитися?*

B. VOCABULARY

* *бік*	- side
* *весі́лля*	- wedding
* *відбува́тися/відбу́тися*	- to take place, happen
від'їзд	- departure
вітáти	- to greet, welcome
* *вноси́ти/внести́*	- to bring in
* *вхід*	- entrance
* *гість*	- guest
* *гости́на*	- reception
* *дарува́ння*	- presentation (of a gift)
* *дивува́ти/здивува́ти*	- to surprise
докла́дно	- exactly
* *дру́жба*	- best man
* *дру́жка*	- bridesmaid
* *заба́ва*	- dance, reception
* *запи́суватися/записа́тися*	- to register; to record one's name
* *конве́рт*	- envelope
* *нагóда*	- opportunity
неодру́жений -а	- single, unmarried
* *обслугóвувати/обслужи́ти*	- to serve, wait upon
* *організа́ція*	- organization
* *очеви́дно*	- obviously
* *пі́дв'язка*	- garter
* *пóдорож*	- journey
* *подя́ка*	- thanks
поздоровля́ти	- to greet, send regards, congratulate
* *пóсуд*	- dishes
* *прибува́ти/прибу́ти*	- to arrive
* *примі́щення*	- facility, a place to stay
роз'їхатися	- to depart in all directions
* *св. Та́йна Подру́жжя*	- wedding ceremony
* *Слу́жба Бóжа*	- Mass
* *тост*	- a toast
справля́ти/спра́вити	- to celebrate
* *фотографува́тися*	- to photograph oneself; to be photographed

* required

* *цілува́ти/поцілува́ти*	- to kiss
* *ча́сто*	- often
* *шлюб*	- marriage

* required

C. COMPREHENSION

QUESTIONS

a. (1) *Що робить Влодко після весілля?*
   (2) *Чи Влодко говорить з другом?*

b. (1) *Що здивувало Влодка?*
   (2) *Влодко був здивований Манітобою?*

c. (1) *Де молоді брали шлюб?*
   (2) *Служба Божа правилась у церкві на селі?*

d. (1) *Куди поїхали молоді після відправи у церкві?*
   (2) *Після відправи дружки та дружби поїхали з гістьми до міста?*

e. (1) *Де відбулася гостина?*
   (2) *Чому вона там відбулася?*

f. (1) *Скільки людей було на гостині?*
   (2) *Хто обслуговував гостей?*

g. (1) *Що робили гості підчас вечері?*
   (2) *Гості мили посуд підчас вечері?*

h. (1) *Що підносили після вечері?*
   (2) *Гості їли тост?*

i. (1) *Коли почалася забава?*
   (2) *Що сталося около десятої години?*

j. (1) *Коли відкривали подарунки?*
   (2) *Що Леся думає?*

PARAPHRASING

a. Verbal Cues

Після весілля Влодко розповідає про свою подорож.
Влодко здивований.
Шлюб на селі — св. Тайна Подружжя. Гостина в місті.
Привітання; гості записуються в книжку; число гостей.
Вечеря й цілування; піднесення тостів за здоров'я.
Забава, дарування підчас забави.
Букет і підв'язка перед від'їздом молодих.
На другий день — обід і відкриття подарунків.
Зауваження Лесі.

90

b. Visual Cues

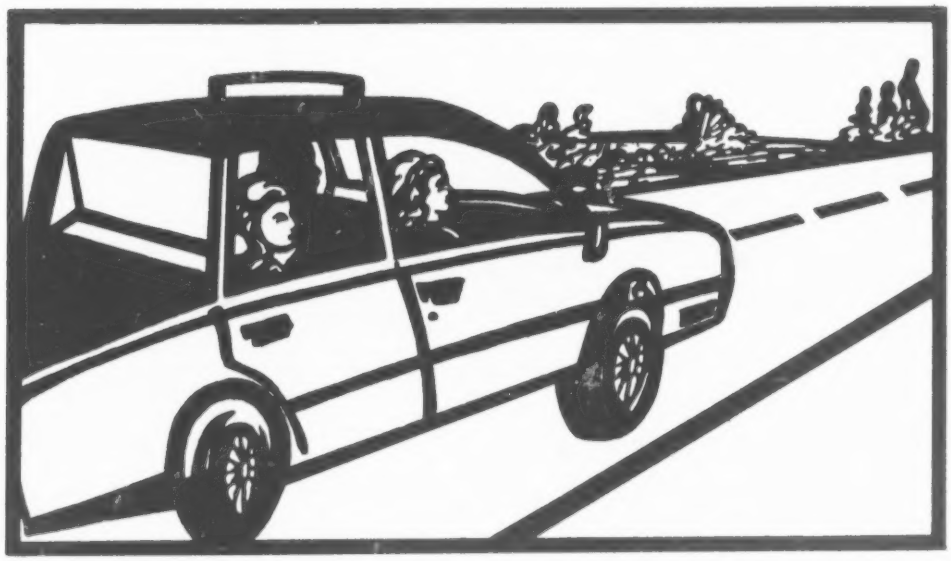

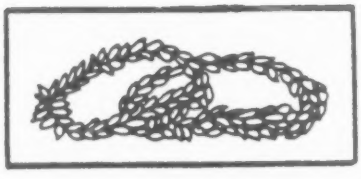

94

BEST
WISHES

DICTATION

Влодко розповідає подрузі / про свою подорож. / Його трохи здивувало те, / що в Манітобі справляють весілля / так само, як в Альберті. / Молоді взяли шлюб / у церкві на селі, / а гостина відбулася в залі в місті. / На весілля прибуло / понад триста осіб. / Підчас вечері / гості стукали об посуд, / щоб молода пара цілувалася. / Дарування відбулося підчас забави. / Перед від'їздом / молода кинула свій букет, / а молодий її підв'язку. /

На другий день / гості зійшлися на обід. / Після обіду відбулося відкриття подарунків.

D. GRAMMAR EXERCISES

EXERCISE 1

Use of the dative case in impersonal sentences. Write the opposite of each sentence.

Model: *Мені легко вивчати українську мову.*
Мені трудно вивчати українську мову.

1. *Йому цікаво читати українською мовою.*
2. *Мені приємно говорити про це.*
3. *Їй трудно вивчати українську мову.*
4. *Їм цікаво було слухати цю доповідь.*
5. *Вам трудно виконати цю вправу.*
6. *Нам легко було вивчати українські слова.*
7. *Тобі легко буде виконати ці завдання.*
8. *Вам цікаво дивитися на цей фільм.*
9. *Їй трудно говорити по-українському.*
10. *Йому легко писати іспити.*
11. *Мені приємно слухати її.*
12. *Їм нудно слухати неправильні відповіді.*
13. *Нам треба повторити слова.*
14. *Вам треба поправити помилки.*
15. *Йому треба купити нове авто.*

EXERCISE 2

Insert the pronouns in parentheses using the correct case (i.e., dative).

Model: _____ *треба купити газету. (я)*
Мені треба купити газету.

1. _____ *треба повторити цей текст. (ви)*
2. _____ *треба піти в клініку. (вона)*
3. _____ *треба написати цю вправу. (вони)*

4. _____ *потрібно купити цей підручник. (усі студенти)*
5. _____ *вільно ходити до кіна. (він)*
6. _____ *вільно курити. (дорослі)*
7. _____ *заборонено виходити на вулицю. (хворі)*
8. _____ *треба займатися спортом. (вона)*
9. *Можна* _____ *взяти вашу ручку? (я)*
10. *Можна* _____ *попросити вас? (я)*
11. *Можна* _____ *взяти ваш словник? (я)*
12. *Можна* _____ *вийти? (я)*
13. *Можна* _____ *ввійти? (я)*

EXERCISE 3

Answer the questions using the adjectives given in parentheses.

Model: *Якому студентові ви купили квиток у театр? (знайомий)*
Я купив квиток у театр знайомому студентові.

1. *Якому вчителеві ви розповідали про Київ? (новий)*
2. *Якому художникові ваш друг показував свої картини? (один знаний)*
3. *Якому журналістові ви дзвонили вчора? (знайомий)*
4. *Якому студентові ви помагаєте вивчати французьку мову? (англійський)*
5. *Якому хлопчикові лікар зробив операцію? (хворий)*
6. *Якому братові ви купуєте діточі книжки? (молодший)*
7. *Якому братові ви купуєте платівки? (старший)*
8. *Якій студентці ви помагаєте вивчати українську мову? (нова)*
9. *Якій дівчині лікар зробив операцію? (хвора)*
10. *Якій дівчині ви подарували квіти? (знайома)*
11. *Якій сестрі ви подарували торбинку? (старша)*

88

12. *Якій сестрі вона подарувала олівці? (молодша)*
13. *Яким учням учитель пояснив лекцію? (нові)*
14. *Яким туристам ви показували місто? (чужоземні)*
15. *Яким братам ви часто пишете? (старші)*

E. ACTIVITIES

CULTURAL REFERENCES

Additional readings dealing with weddings can be found in Zhluktenko, pp. 237-38.

Traditional Ukrainian weddings can be contrasted with the non-religious ceremonies conducted in Soviet Ukraine. A list of recommended resources is provided for teacher reference. Those with an asterisk are particularly useful.

Бугера, Іван. Українське весілля на Лемківщині. New York: Hoverlia, 1977.

Gulutsan, Lena. The Mosquito's Wedding. Edmonton: Kazka Productions Ltd., 1980. (Book, record and notation.)

Гуслитий, К. Н., ред. Свята та обряди Радянської України. Kiev: Naukova Dumka, 1971. (Available at the Ukrainian Book Store.)

Інститут мистецтвознавства, фолкльору та етнографії ім. Рильського. Весілля. Kiev: Naukova Dumka, 1970. (Available at the University of Alberta Library, call number ML3690 57.)

Мисерич, Остап. Український весільний обряд у Бойківщині. New York: Chartoryiskyi, 1979. (Available at CIUS Ukrainian Language Resource Centre, call number 392.5 Muc.)

Ономир, М. Українське весілля. New York: Hoverlia, 1971. (Available at the Ukrainian Book Store.)

*Shcherbakivsky, Vadym. "Ukrainian Wedding Traditions". Forum, No. 45 (Summer 1980), pp. 26-31, see Appendix C.

*Sokolsky, Zoriana. Ukrainian Wedding (Kit). Toronto: Robert B. Mansour, 1981. (1 cassette, 1 filmstrip and 1 teacher's guide.)

Vinok — The Ukrainian Wedding Cycle. Edmonton: St. Andrew's Ukrainian Greek Orthodox Church. (Video recording available at CIUS Ukrainian Language Resource Centre, call number B392.5 Wre.)

COMIC RELIEF

See texts provided.

To be used with discretion:

Maydanyk, J. Uncle S. Tabachniuk. Winnipeg: New Pathway Publishers Ltd., 1959, pp. 81-86.

DRAMATIZATION

View the videotape "Vinok" and have students prepare scenes from a wedding service as a role-playing exercise. Some awkwardness may well be felt when pairing the "brides" and "grooms". Work in small groups and change roles frequently to avoid emphasizing the pairing of students.

PROJECTS

Arrange for the class' attendance at a wedding service at the Ukrainian Greek Catholic or Ukrainian Greek Orthodox church nearest you. Contact the parish priest for information and permission.

E. ACTIVITIES

COMIC RELIEF

1. *Жінка:*

   — Ти знову вночі крізь сон говорив!

   Чоловік:

   — То вже мені і вночі не можна слова сказати!

2. *Зайшов селянин до аптеки й каже:*

   — Дайте мені отієї мазі, що рани гоїть.

   — А велика у вас рана? — питає аптекар.

   — Хто його знає, яка буде. Я ж тільки їду на весілля.

3. *ПРИПОВІДКИ*

   Весілля година, а біди до смерти.

   Доки весілля скоїться, то тобі загоїться.

   Кому весілля, а курці смерть.

   Обійдеться циганське весілля без марципанів.

   Якби не ти й не я, то не було б весілля.

APPENDICES

APPENDIX A: REFERENCES

- **English Language**

Carlton, T. R. The Declension of Nouns in Ukrainian, A Student's Reference. Edmonton: Department of Slavic Languages, University of Alberta, 1971.

Duravetz, G. N. Ukrainian: Conversational and Grammatical, Level II. Toronto: Ukrainian Teachers' Committee, 1976.

Ewach, H. and Yuzyk, P. Ukrainian Reader, 3rd ed. Winnipeg: Ukrainian Canadian Committee, 1966.

Slavutych, Y. Conversational Ukrainian, 4th ed. Edmonton: Gateway Publishers Ltd., 1973.

Stechishin, J. W. Ukrainian Grammar. Winnipeg: Trident Press Ltd., 1966.

Zhluktenko, Y. O., Totska, N. I. and Molodid, T. K. Ukrainian: A Textbook for Beginners, 2nd ed. Kiev: Vyshcha Shkola, 1978.

- **Ukrainian Language**

Козак, Едвард. Гриць Зозуля. Detroit: Lys Mykyta, 1973.

Майданик, Я. Вуйкова книга. Річник вуйка Штіфа в рисунках. Saskatoon: Ukrainian Canadian Historical Publications, 1974.

Микола Понеділок. New York: Arka Records, FP 902, vol. II. (record)

Ніньовський, Василь. Український зворотний словник. Munich: Ukrainian Institute of Technology and Economics, 1969.

Плавюк, Володимир С. Приповідки або українсько-народня філософія. Edmonton: Author, 1946.

Смійтеся на здоров'я! Kiev: Dytvydav, 1960.

Стефаник, Ю., ред. Наша спадщина. Edmonton: Alberta Education, 1979.

APPENDIX B: UKRAINIAN WEDDING INVITATION

Єлисавета і Петро Ялиняк

та

Параскевія і Микола Бойко

мають шану запросити Вас
на вінчання своїх дітей

Мирослави Віри

і

Петра Василя

яке відбудеться
в суботу, другого липня
тисяча дев'ятсот вісімдесят третього року
о годині другій тридцять пополудні
в церкві св. Петра і Павла
51 проспект - 46 вулиця
Лейдівуд, Манітоба

Весільна гостина о 6:00 год. веч.
Народний дім
Босежур, Манітоба

APPENDIX C: UKRAINIAN WEDDING TRADITIONS*

Vadym Shcherbakivsky

AN INDIVIDUAL FAMILY is the smallest element in the social structure which, together with other elements, constitutes a nation. The form of the family characterizes the structure of a nation, and this determines its customs.

Traces of the ancient social structure of Ukraine occur in our traditional tales, for example in the tale of Ivasyk Telesyk. They are also to be found in Ukrainian Christmas carols, New Year songs, spring songs and other ceremonial songs. But the greatest number of traces of the ancient social structure have been preserved in the Ukrainian wedding ceremony than anywhere else, because this is the ceremony which legalizes the transition from the old social organization to the new, from the tribe to the individual family.

The procedure of the Ukrainian wedding falls into 3 parts (a) Matchmaking, (b) Betrothal, (c) Marriage.

MATCHMAKING

MATCHMAKING IS DONE in the following ways: the bridegroom, accompanied by two of his "starosty" (male matchmakers), carrying clubs or batons given to them by the bridegroom as a sign of their authority, goes with bread and brandy to the house of the bride, whose consent has previously been secured by the bridegroom. There they beg

Ukrainian wedding in a 1716 woodcut, Chernihiv.

* Vadym Shcherbakivsky, "Ukrainian Wedding Traditions", Forum, No. 45 (Summer 1980), pp. 26-31.

to be admitted, explaining to the bride's mother that they are hunters who have been led to this particular house by the footprints of a marten (a small animal also known as sable valuable for its fur - Ed.) and ask for the marten to be given to them, otherwise they will take it by force.

After this conversation the mother calls her daughter and invites the matchmakers and the bridegroom into the house. The daughter enters the room and stands by the stove, caressing it with her fingers, which symbolizes an appeal to the spirits of the hearth, her ancestors. The bride has to be asked to give her consent to the marriage and after she and her mother have agreed (sometimes the father's consent is required as well), the mother asks her daughter to bring in rushnyks (a ceremon-

To the happy wedding. With the customary woven rushnyk (ceremonial cloth) over his shoulder a Ukrainian offers the traditional bread and salt greeting of Ukraine.
Woodcut by M. Karazin, 19th century.

VADYM SHCHERBAKIVSKY

The Ukrainian ethnographer, archeologist and art scholar Vadym Shcherbakivsky (1876-1957) was a noted expert on Ukraine's folk culture. He served as a custodian of the Poltava Museum and after being jailed by the Russian government in 1907 fled to Galicia but returned again to Eastern Ukraine. After the revolution he was a professor at the Ukrainian Free University in Vienna and Prague.

After World War II he finally came to London where he died while doing research at the British Museum. He published a number of works including the important Osnovni elementy ornamentatsiyi ukrains'kykh pysanok ta yikhne pokhodzhennia (The basic elements of ornamentation of Ukrainian pysankas and their origin) Prague, 1925, 33 pages.

His interest in folk customs led to this essay on weddings. Ukrainian wedding traditions celebrated up to this century contained elements going back thousands of years into the distant past. Just a few of them have survived into modern weddings, for example, the korovay. However, it is of interest to see the unity of all the old customs which made up the traditional Ukrainian wedding events up to the church ceremony.

Ukraine is a very large country by territory so that Shcherbakivsky's account is a general synthesis of a variety of marriage traditions. It was first published in English by the Ukrainian National Youth Federation in MYH Beams, July and August 1957 and is published here with revisions. Editor.

107

ial cloth similar to a towel usually white with a red design - Ed.), specially embroidered or woven for this occasion, and it is the mother who binds them over the right shoulder of each starosta.

Meanwhile the starostas put the bread on the table (if they have not already done so at the beginning of the negotiations) and bring out a bottle of brandy. After the ceremony of binding the starostas with the rushnyks, the mother accepts bread from them and puts her own bread on the table and cuts it. She then calls the bridegroom to the table, and they drink brandy and eat bread. Afterwards the bridegroom, together with the starostas, returns home, carrying the bread given to him by the bride's mother.

This is the first stage of the wedding and is considered to be the oldest form of the Ukrainian wedding. In other words, in earlier times the wedding consisted almost entirely of this ceremony, and the bride went to the home of the bridegroom who became her husband.

Wedding.
Woodcut by H. Yakutovich, 1966

A trio of Troista musicians leads a wedding procession in Podolia province of Ukraine.
by V. Hrabovsky, 1885.

THE BETROTHAL

THE BETROTHAL BEGINS in the same way as the matchmaking, and now many people gather at the bride's house. The "druzhky" (bridesmaids) come and form the chorus of maidens. The bridegroom arrives, accompanied not only by the matchmakers but also by his parents, all his relatives and even his own guests. The chorus sings the songs required by folk-rite, and this shows the ancient religious character of the ceremony. The chorus plays exactly the same role as the chorus in ancient Greek tragedy and it is certainly a survival of the ancient chorus of the pagan cult.

Now begins the solemn blessing of the young couple by their parents. The bride and bridegroom bow to them. The bride's parents bless them with bread, consisting of two loaves of the same size tied together with colored ribbon, and present the bread to the young couple, together with a sheaf of wheat symbolising fertility. Four sheaves of wheat are also brought into the house and placed in the corners. This is called pokrasa (adornment). After that the real feast begins, and then the bridegroom to be dances with his future bride. Finally they all sit down round the table to discuss the final arrangements for the wedding and then go home.

PRELUDE TO THE WEDDING

THE LAST PART OF THE MARRIAGE ritual is the wedding. Usually it beings on a Friday evening and ends late on Sunday night. On Monday there begins the so-called "perezva" - mutual visiting - which, if the wealth of the young couple or the parents allows, may continue for a whole week.

On the appointed Friday the young married women who have been invited to bake the "korovay" (fancy wedding-bread loaf) meet at the homes of the bride and the bridegroom. (The korovay is pronounced ko-ro-vie - Ed.). The number of these women, called "Korovaynytsi" (wedding-loaf makers), must be odd; often it is seven. Each must bring the agreed ingredients. They adorn themselves with

Baking the traditional korovai, an ornate Ukrainian wedding bread.
Ink drawing by A. Bazylevich, 1963.

wreaths, wash their hands and beg the starostas in a song to bless their work.

In their song they ask God and the Blessed Virgin to help them. The song tells us that the water for the holy wedding-loaf has been brought from seven wells (the number given is connected with the number of the sun, moon, and planets Venus, Mercury, Mars, Jupiter, Saturn); that seven sackfuls of flour have been brought; that the wheat has been grown in seven fields; that it has been ground in seven mills and kept seven years. Seven kopas (kopa 'sixty') of eggs will be put into the wedding-loaf; the eggs have been taken from seven white hens which stood in seven coops; the salt has been taken from seven wains and the butter, taken from seven pots has been churned from the milk of seven cows.

This rite is a great sacrament, and another song tells how God himself kneads the dough, the Blessed Virgin holds the light, angels carry holy water, and St. Nicholas is asked to help them. All this shows that the korovay is a sacred loaf and has not only a symbolic but probably also a magic significance and, very likely, an apotropaic connection, designed to avert or turn aside evil.

ON FRIDAY, AT THE BLESSED hour, that is before midday, the bridegroom with his best man cuts off a hiltse, hil'tse or viltse (twig), from a tree, brings

Decorating the korovai for the wedding.
Pencil drawing by I. Batechko, 1968.

The korovai wedding bread.
by J. Kossak, 1864.

109

Wedding musicians.
by A. Prshyzhykhovsky, 19th century.

The last dance of the wedding.
Watercolor by A. Zhdakh, early 1900's.

it home, and in the evening at the bridegroom's house it is decorated (with flowers, berries and wheat-Ed.) and stuck into the loaf in such a way that it can stand at the end of a table during the wedding. It may also be carried by the elder boyaryn, or boyar (the senior member of the bridegroom's druzhyna 'bodyguard') and held over the bridegroom's head during part of the ceremony.

The preparation, or decoration of the hiltse is of a religious nature and is celebrated very solemnly, like the preparation and baking of the korovay, and according to a strict ritual. The choir of druzh-

Dancing at a Ukrainian wedding.
Woodcut from a drawing by M. Karazin, 19th century.

kas sings, asking God, the Saints, the bride's parents, the starostas and all present to give their blessing to the decoration of the hiltse. This hiltse is undoubtedly the symbol of "the tree of life." It is an essential part of a Ukrainian wedding, like the korovay and the wreaths. During the procedure of decorating the hiltse appropriate songs are sung. These songs are very moving, but the emotion they produce has nothing in common with that of Russian wedding-songs which are songs of deep mourning and laments.

While the hiltse is being decorated, the preparation of the wreaths goes on, accompanied by ritual songs sung by the chorus of maidens. The wreaths for both the betrothed are made from the evergreen barvinok (periwinkle). It is a symbol of first love, marriage, and of longevity, or eternity.

ON SUNDAY, THE BRIDEGROOM and the bride remain apart, each at his or her own home, and prepare for the church ceremony of marriage, which, however, is quite separate from the folk wedding. At the bridegroom's home the starosta makes the sign of the cross on the door with his club and leads the bridegroom out of the house into the courtyard.

All those present form a circle, and the mother sprinkles the bridegroom with holy water; after that the bridegroom bows to each person present, beginning with the mother and ending with the children, kisses them all and prepares to go to the church, accompanied by the elder boyar and the sub-boyar who carry lighted candles and a sword decorated with flowers or ribbons and stuck into the upper crust of the loaf. The parents never come to the church wedding; this would be considered unbecoming. The betrothed may go to church separately, but sometimes the bridegroom calls for his bride; then the bride's parents bless them together.

At the bride's house the ceremony starts with the loosening of the bride's braided hair. This is done in the following manner; a wooden kneading bowl is brought in. The middle of the room is then covered with furs or a table-cloth, and the bride sits or kneels on it. The starosta blesses the unplaiting ceremony after an invitation sung by a chorus. Then the bride's brother, if he is a bachelor (this is an essential condition), or the nearest unmarried male relative, unties the plait. Afterwards the druzhkas comb out the bride's hair, smear it with butter and honey and hang on it coins presented to the betrothed couple; finally they add a crust of bread.

Meanwhile the bride's parents, aunts and cousins give her garlic as a talisman. Garlic is also hung on her hair; then her hair is plaited again and arranged on her head in the form of a wreath. The bride now wears a girl's hair-style for the last time.

This ceremony is accompanied by lyrical songs about the bride's taking leave of her plait. In different parts of Ukraine this procedure varies. Before leaving for church the bride is blessed by her parents, or if the bridegroom arrives, they are both blessed. Then the bride and the druzhkas go to the church and, if the bridegroom is present, the boyars and the starostas also go.

Often at the head of the procession, a banner, or the hiltse or the korovay is carried. There is singing and music on the way, but when the procession approaches the church, the singing and music stop. ▼

The illustrations for this article are from an excellent book containing 81 Ukrainian wedding scenes titled: Ukrainske Narodne Vesillya v Tvorahk Ukrainskoho, Rosiyskoho ta Polskoho Obrazotvorchoho Mystetstva XVIII—XX stolit, by Yuri Belychko and Andriy Viunyk, Kiev, Mystetstvo Publishers, 1968.

Betrothal.
Ink drawing by V. Kasiyan, 1920's.